

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า สู่ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. ผศ. วลัย หุตะโกวิท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. ผศ. บุษรา สร้อยระย้า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
วิทยาเขตโชติเวช
3. ผศ. จุฑาทิพ รัตนะนราพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
วิทยาเขตโชติเวช
4. ผศ. เสาวลักษณ์ คงกาญจนาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
วิทยาเขตโชติเวช

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกอ. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

Executive Summary

โครงการวิจัยเรื่อง	การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี Development of Fabric Products and Technology Transfer to Lopburi Communitifies.
ลักษณะของโครงการ	เป็นการเผยแพร่ความรู้และทักษะแก่ประชาชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นการบริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองในเขตจังหวัดลพบุรี 2. เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำผลิตภัณฑ์จากผ้า ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี 3. เพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้แก่ประชาชนในชุมชน และผู้สนใจที่เข้ารับการฝึกอบรม
ขั้นตอนการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มชุมชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรีจำนวน 30 คน และกลุ่มชุมชนตำบลหนองม่วง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน 2. สืบหาข้อมูล โดยให้สมาชิกในชุมชนจังหวัดลพบุรีตอบแบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม ซึ่งการเก็บแบบสอบถามอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัดลพบุรี 3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วยหลักสูตรการฝึกอบรม และแบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม 4. ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยแยกเป็น 2 หลักสูตร จัดฝึกอบรมหลักสูตรละ 12 ชั่วโมง 5. วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

สรุปผลที่ได้จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์จากผ้า โดยเฉพาะผ้าฝ้าย และผ้าไหมที่ทอในเขตจังหวัดลพบุรี เป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและชุมชนมากยิ่งขึ้น
2. ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดแนวคิดในการเพิ่มปริมาณการผลิต และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าเป็นการพัฒนาธุรกิจชุมชน
3. ชุมชนให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพ และมาตรฐานของสินค้า ประเภทผลิตภัณฑ์จากผ้ามากยิ่งขึ้น
4. รู้ถึงความต้องการและปัญหาของชุมชน ในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาในงานครั้งต่อไป

สรุปผลการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ และได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินกระบวนการฝึกอบรมพบว่า ได้ผลเป็นที่น่าพอใจเพราะส่วนใหญ่ระดับความคิดเห็นของผู้ได้รับการฝึกอบรม มีความเห็นว่ายู่ในระดับเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน รวมทั้งเงินงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นไปตามงบประมาณที่เสนอขอ

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าสู่ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี เป็นงานวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเครือข่ายการวิจัยภาคกลางตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประจำปี 2548 มีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองในเขตจังหวัดลพบุรีเพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและถ่ายทอดการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าสู่ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี และเพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้แก่ประชาชน และผู้สนใจที่เข้ารับการฝึกอบรมภายใต้ขอบเขตของการใช้ผ้าฝ้ายและผ้าไหมของชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี โดยใช้วิธีดำเนินงานด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้วยวิธีการฝึกอบรม 2 หลักสูตร 1 ครั้ง เป็นเวลา 12 ชั่วโมง มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรละ 30 คน รวมเป็น 60 คน ใช้วิธีการประเมินด้วยการใช้แบบสอบถามประเมิน หลังการฝึกอบรมโดยประเมินทั้งหลักสูตร และกระบวนการฝึกอบรมแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

ผลจากการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมพบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมมากทั้งด้านความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมที่ระดับ 4.00 และชุมชนที่ระดับ 4.30 ด้านโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อทั้งด้านจำนวนเวลาของการอบรม ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและเนื้อหาของหลักสูตร ด้านกิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ โดยสอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรมการอบรม ส่วนวิทยากรมีความเหมาะสมมากที่สุดทุกข้อทั้งด้านจำนวนวิทยากร การเตรียมตัว ความรู้ และทักษะความชำนาญ ความสามารถในการถ่ายทอด และการตอบข้อซักถาม และด้านวัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการอบรม สถานที่ฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ทั้งด้านความเพียงพอ ขนาดของห้องฝึกอบรม ประสิทธิภาพของอุปกรณ์เครื่องใช้ และความน่าสนใจของตัวอย่างผลิตภัณฑ์

Abstract

The research of developmental and transferable technology in household fabric items from cloth in Lopburi province community was given the budget from the upper central part research networks of the Office of higher education commission in 2005. The objective of the project were developing household fabric items from local weaving cloth in Lopburi province in order to create the training course curriculum and transfer to Lopburi province community, increase income of the community and also create the new career. The training courses were under the scope of using cotton and silk fabric from Lopburi community. The procedures were divided the participants into 2 groups, each group would be 30 people. They were trained 2 courses for 12 hours. After the training course, the researcher evaluated the curriculum and training procedures by questionnaire and analysed by mean.

The result found that the objective of the curriculums were the most suitable on the demand of the participants and community at the level of 4.00 and 4.30 respectively. For all the structures of the courses, the duration of theory, practical lessons and details were rated "most". All activities during the training courses carried out at most suitable for contents of the activities. For the instructors, all the items of the evaluation test; number, preparation, knowledge, expertise, the ability to transfer and answer the questions were rated "most". For all the items of the equipments, documents, place were rated "most". All the sufficiency of number and size of the training room, the efficiency of tools, equipments and the attractiveness of the finishing products were also rated "most".

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยครั้งนี้ เกิดขึ้นและสำเร็จได้เพราะได้รับความอนุเคราะห์การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ทั้งนี้คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ นายแพทย์สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล ประธานคณะกรรมการเครือข่ายการวิจัยภาคกลางตอนบนซึ่งเป็นผู้ให้โอกาสโดยพิจารณาให้ทุนแก่คณะผู้วิจัย ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช ที่ได้ให้การสนับสนุน รวมทั้งให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่เครื่องมือ เครื่องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ และคณะวิทยากรในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ขอขอบคุณคณะเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลพบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ประสานงานด้านการสำรวจความต้องการเข้าอบรม และติดต่อสถานที่จัดฝึกอบรม ขอขอบคุณกลุ่มชุมชนตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ และกลุ่มชุมชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ในการฝึกอบรม และให้ความร่วมมือในการเข้ารับการฝึกอบรม จนกระทั่งโครงการประสบความสำเร็จได้ด้วยดี และขอขอบคุณ บุคลากรทุกฝ่าย ทุกท่านของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช ที่มีส่วนในความสำเร็จของโครงการครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

สารบัญเรื่อง

	หน้า
Executive Summary	(1)
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญเรื่อง	(6)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของ โครงการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
วิธีดำเนินการ	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
การติดตามความสำเร็จของโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
แนวความคิดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินงาน	17
การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย	17
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี	17
การดำเนินงานฝึกอบรม	19
การวิเคราะห์ข้อมูล	20
บทที่ 4 ผลการวิจัย	22
ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	22
การประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม	25
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	36
สรุปผลการประเมินและ ข้อเสนอแนะ	36
บรรณานุกรม	38

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ก. หนังสือนำเสนอเอกสารของหน่วยงาน	40
ข. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในโครงการวิจัย	56
ค. หลักสูตรฝึกอบรม	64
ง. รูปภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ และกิจกรรมการฝึกอบรม	109

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามอายุ	22
ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามอาชีพ	23
ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	23
ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา	24
ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามสถานภาพสมรส	24
ตารางที่ 6 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความเหมาะสมของความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายด้าน	27
ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความเหมาะสมของความคิดเห็น เกี่ยวกับการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายด้าน	29
ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเหมาะสมของความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมจำแนกเป็นรายด้าน	33
ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเหมาะสมของความคิดเห็น เกี่ยวกับการฝึกอบรมจำแนกเป็นรายด้าน	34

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญมุ่งเน้นที่การพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมให้ผู้ผลิตชุมชนนำภูมิปัญญาพื้นบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายและให้มีการผลิตเพื่อการส่งออก รวมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนนิยมใช้สินค้าภายในประเทศ ตามแนวคิดของสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน การที่จะสามารถแข่งขันได้ในตลาดระดับต่าง ๆ นั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีรากฐานจากภูมิปัญญาไทย สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างเอกลักษณ์ของตัวสินค้าให้มีความแตกต่าง และความโดดเด่น รวมทั้งได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด และสามารถพัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐานระดับประเทศและระดับสากลต่อไป

ผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอประเภทผ้าทอมือ หรือที่เรียกกันว่าผ้าไทยเป็นผลิตภัณฑ์กลุ่มหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญในการส่งเสริม และสนับสนุนทั้งด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้ที่ทำจากผ้า ได้รับความสนใจจากผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถแสดงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทย รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2539) ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังกล่าวปัจจุบันมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อสนองนโยบายตามโครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งสนับสนุนในด้านการกำหนดมาตรฐาน และการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ ให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับและสามารถประกันคุณภาพแก่ผู้บริโภค (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2546)

เพื่อเป็นการร่วมสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขต ไซโตเวจจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้า ให้มีหลากหลายรูปแบบและได้มาตรฐาน โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้า โดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าประเภทผ้าทอมือ โดยเน้นการใช้ผ้าทอมือที่มีอยู่ในท้องถิ่น และรูปแบบเป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนั้นยังช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาการผลิตในระดับชุมชน เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปสู่ผู้ผลิตระดับชุมชน โดยเฉพาะในเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีความพร้อมทางด้านทรัพยากร วัตถุดิบ โดยเฉพาะประเภทผ้าทอมือ และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าเป็นที่

ยอมรับ และรู้จักกันอย่างแพร่หลาย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์จากผ้าให้ได้ตามมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และสามารถพัฒนาเพื่อการแข่งขันในตลาดทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองในเขตจังหวัดลพบุรี
- 2.2 เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำผลิตภัณฑ์จากผ้า ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี
- 2.3 เพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้แก่ประชาชนในชุมชน และผู้สนใจที่เข้ารับการฝึกอบรม

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

- 3.1 วัตถุประสงค์หลักที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า เป็นผ้าฝ้ายและผ้าไหมของชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี
- 3.2 กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเป็นชาวบ้านในเขตจังหวัดลพบุรี

4. วิธีดำเนินงาน

เป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช วิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ใช้วิทยากรจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช จำนวนเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม จัดฝึกอบรมจำนวน 1 ครั้ง เป็นเวลา 12 ชั่วโมง โดยแบ่งออกเป็น 2 หลักสูตรคือ

หลักสูตรที่ 1 การทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี และการทำผลิตภัณฑ์หมอนอิง

หลักสูตรที่ 2 การทำผลิตภัณฑ์ที่ใส่กล่องทิชชู และการทำผลิตภัณฑ์ช่อดอกไม้จากผ้า

4.1 คุณสมบัติของผู้รับการฝึกอบรม

กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี ที่มีอาชีพด้านการทอผ้า ทำผลิตภัณฑ์จากผ้า หรือประชาชนที่สนใจจะนำความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปเป็นอาชีพเสริม

4.2 เนื้อหาโดยสังเขป

เป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยี การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตัดเย็บผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ เช่น กระเป๋าสตรี ปลอกหมอนอิง ที่ใส่กล่องทิชชู และช่อดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้า รวมทั้งเทคนิคการตกแต่งผลิตภัณฑ์ให้สวยงาม

4.3 จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

หลักสูตรละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์จากผ้า ของชุมชน
- 5.2 สร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์จากผ้า เป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและชุมชนมากยิ่งขึ้น
- 5.3 เพิ่มปริมาณการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เป็นการพัฒนาธุรกิจชุมชน
- 5.4 ส่งเสริมให้มีการแข่งขัน และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อก้าวสู่ระบบอุตสาหกรรม

6. การติดตามความสำเร็จของโครงการ

ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามหลังการฝึกอบรม พร้อมทั้งวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลที่ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ จากผ้า ผู้ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรีประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จากผ้าและงานหัตถกรรมของชุมชน

1. แนวความคิดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม

1.1 ความหมายของการฝึกอบรม

จากการศึกษาความหมายของการฝึกอบรม ในทรรศนะของนักวิชาการสรุปได้ดังนี้ กู๊ด (Good,1973) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลมีทักษะและความรู้ ภายใต้งานบางอย่างและการจัดการฝึกอบรมก็ไม่ซับซ้อนเหมือนการจัดการศึกษาใน สถาบันการศึกษาทั่วไป

บีช (Beach,1970) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้บุคคล ได้เรียนรู้และมีความชำนาญในวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งโดยมุ่งให้บุคคลรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ

ภิญโญ สาธร (2516) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่มีระเบียบแบบแผนมี หน้าที่พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะของ องค์กรหรือหน่วยงาน

สมคิด บางโม (2539) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับความหมายของการฝึกอบรมว่าหมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่ง นำไปสู่การเพิ่มมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และองค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การฝึกอบรมมีลักษณะ 3 ประการดังนี้

1. การฝึกอบรม เป็นกระบวนการ (Process) ในการพัฒนาคน โดยอาศัยการดำเนินการ อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนที่ดี และเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
2. การฝึกอบรมเป็นการกระทำที่มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้านคือ

- 2.1 เพิ่มพูนความรู้ (Knowledges) เนื่องจากความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของวิชาการในปัจจุบันก่อให้เกิดความจำเป็นที่ทุกคนต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
- 2.2 เพิ่มพูนทักษะ (Skill) หรือความชำนาญ เพื่อลดความสูญเสียอันเกิดจากการทำงาน โดยขาดทักษะและประสบการณ์
- 2.3 เปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitudes) เพื่อให้เกิดความคิดอ่านใหม่ เปลี่ยนแปลงความเชื่อเก่า ที่ล้าสมัย เพื่อให้เกิดทัศนคติใหม่ที่มีประโยชน์ ตลอดจนพัฒนาพฤติกรรมหรือนิสัยให้มีการกระทำที่เหมาะสมถูกต้องยิ่งขึ้น

1.2 หลักการฝึกอบรม

ในการจัดฝึกอบรมจำเป็นต้องมีหลักการฝึกอบรม ที่สามารถยึดเป็นแนวทางปฏิบัติได้ ดังที่ ภิญโญ สารธร (2517) เสนอหลักการในการจัดฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. ควรชี้แจงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับในการฝึกอบรม
2. จัดเนื้อหาวิชาทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้ตรงหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือตรงกับที่ได้แจ้งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบ
3. สร้างสภาพแวดล้อมของการอบรม ห้องที่ทำการอบรม ห้องปฏิบัติการ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ในสถานที่อบรมให้น่าสนใจ น่าอยู่ มีความสุข ไม่มีบรรยากาศที่เคร่งเครียดเกินไปหรือสนุกสนานจนเกินไป
4. บำรุงขวัญผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ได้รับความสะดวกสบายตามสมควรหรือ มีเบี้ยเลี้ยงพิเศษระหว่างการศึกษา เพื่อไม่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนอกสถานที่ต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากรายจ่ายปกติของตน
5. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอบรมและวิทยากร โดยการชุมนุมทางสังคมเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม
6. เรื่องที่นำมาอบรมต้องมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานจริง ควรทำให้เข้าใจง่ายและเกิดความสนุกในบทเรียน
7. วิทยากรต้องพยายามเน้นให้เห็นหลักการ จุดเด่นของเรื่องและชี้ให้เห็นตัวอย่างจนผู้เข้ารับการอบรม สามารถมีความคิดรวบยอดของตนเอง
8. ควรจัดให้มีภาคปฏิบัติหรือให้ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสร่วมอภิปรายอย่างทั่วถึงในทุกเรื่องที่ทำกรอบรม

9. เสี่ยง แสง อุณหภูมิและสภาพสังคมในห้องที่ทำการอบรมควรอยู่ในสภาพที่ดีและมีความสะดวกสบายตามสมควร
10. จัดจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เหมาะสม
11. วิทยากร ควรระลึกลักษณะว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถเฉพาะตน มีระดับการศึกษา ประสบการณ์หรือความชำนาญที่ต่างกัน สนใจในเรื่องที่ไม่เหมือนกัน ควรสังเกตและหาทางเปลี่ยนกิจกรรมทันทีที่ผู้รับการฝึกอบรมขาดความสนใจหรือไม่เข้าใจ
12. ควรค้นหาวิธีสอนที่แปลกใหม่ หรือมีอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาเข้าช่วย
13. จัดให้มีการประเมินผลการอบรมเป็นระยะ ช่วยให้ทราบข้อบกพร่องเพื่อหาหนทางแก้ไข
14. การฝึกอบรมหนึ่งชั่วโมง ไม่ควรเกิน 50 นาที
15. การร่วมอภิปรายหรือตอบคำถาม ควรให้เป็นกันเอง ควรชมเมื่อมีการทำดีหรือเสนอแนะในเรื่องที่น่าสนใจ
16. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จัดกิจกรรมที่สมาชิกในกลุ่มต้องการ
17. วิทยากรควรบอกแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูลที่ตนศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมค้นคว้าด้วยตนเอง

1.3 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

นักการศึกษาได้กล่าวถึงการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้
 น้อย ศิริโชติ (2524) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย 9 ขั้นตอน

1. การวิเคราะห์และระบุความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. การกำหนดหัวข้อวิชาและหมวดหัวข้อวิชา
3. การจัดลำดับเนื้อหาวิชา
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา
5. การกำหนดเทคนิคในการฝึกอบรม
6. การกำหนดระยะเวลาของแต่ละวิชา
7. การกำหนดวิทยากร
8. การเตรียมเอกสารและอุปกรณ์
9. การจัดทำตารางการฝึกอบรม

ยูเนสโก (UNESCO , 1977) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมไว้ 7 ขั้นตอน

1. การกำหนดความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม
2. การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะและจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม
3. การคัดเลือกและจัดลำดับเนื้อหาของหลักสูตร
4. การกำหนดวิธีการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายที่จะจัดฝึกอบรม สถานที่ เวลา แหล่งข้อมูล
5. การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้
6. การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้
7. การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร

จากขั้นตอนดังกล่าว สามารถสรุปเป็นขั้นตอนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเป็น 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาความจำเป็นในการฝึกอบรม

เป็นขั้นตอนแรกของการฝึกอบรมเพื่อค้นหาสภาพและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นว่าสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรมหรือไม่

- 1.1 ประเภทของความจำเป็นในการฝึกอบรม

ประเภทของความจำเป็นในการฝึกอบรมแบ่งได้ดังนี้ (พรณี คุณากรบดินทร์, 2534)

- 1.1.1 แบ่งตามวิธีการค้นหา

- 1) ความจำเป็นในการฝึกอบรมประเภทชัดเจน ปัญหาจะปรากฏขึ้นทำให้หน่วยงานหรือองค์กรเกิดความเสียหาย จำเป็นที่จะต้องให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการอบรมเช่น การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้หน่วยงานที่พนักงานขาดความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น
- 2) ความจำเป็นในการฝึกอบรมประเภทต้องค้นหา เกิดจากปัญหาที่หาสาเหตุไม่ชัดเจน สามารถใช้การสังเกตการณ์ได้ เช่น งานค้างค้ำสินเปลือง ผิดพลาด ผลงานไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

1.1.2 แบ่งตามกลุ่มเป้าหมายหรือความจำเป็นของตัวบุคคล ต้องพิจารณาวิเคราะห์อย่างคิมีความจำเป็นดังนี้

- 1) ความจำเป็นที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถทั่วไปในการปฏิบัติหน้าที่
- 2) ความจำเป็นที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถเฉพาะตำแหน่งที่รับผิดชอบในปัจจุบัน หรือ ตำแหน่งที่จะต้องรับผิดชอบในอนาคต

- 3) ความจำเป็นที่จะพัฒนาวิชาการให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- 4) ความจำเป็นที่จะพัฒนาลักษณะส่วนตัว เช่น บุคลิกลักษณะ

1.1.3 แบ่งตามช่วงเวลา

- 1) ความจำเป็นในปัจจุบันเป็นการแก้ปัญหาหรืออุปสรรค เช่น หัวหน้าขาดความรู้ความสามารถในการบริหารงาน เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมให้เหมาะสมกับบทบาทที่เป็นอยู่
- 2) ความจำเป็นในอนาคตเป็นการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น หน่วยงานมีคอมพิวเตอร์ชนิดใหม่เข้ามาและจะเริ่มใช้อีก 6 เดือน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอบรมให้พนักงานมีความรู้ในเครื่องคอมพิวเตอร์

1.2 ขั้นตอนการหาความจำเป็นของการฝึกอบรม

ขั้นตอนในการหาความจำเป็นของการฝึกอบรมมีดังนี้ (จินตนา บิลมาศ อ้างใน พรรณี คุณากรบดินทร์, 2534)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อค้นหาความจำเป็นหรือความต้องการในการฝึกอบรมแบ่งเป็น 5 วิธี ได้แก่ การสำรวจ การศึกษาค้นคว้า การทดสอบ การประชุมและการวิเคราะห์งาน
2. การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง
3. การกำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรม

2. ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม

ในการดำเนินการฝึกอบรมใดก็ตามจำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีนักการศึกษาได้ให้ทรรศนะไว้ ดังนี้

ภิญโญ สาธร (2517) และน้อย ศิริโชติ (2524) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมว่าควรมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของแต่ละบุคคลในแต่ละระดับ รวมทั้งให้มีเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในปัจจุบันและอนาคต
3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดี
4. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนร่วมงานและการปฏิบัติงานในหน่วยงานและองค์กร รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

5. เพื่อนำความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ให้เหมาะสมในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ สามารถวินิจฉัยและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ตลอดจนเป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้กว้างขวางและทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานหรือพัฒนาตนเองได้นั้น ต้องอาศัยหลักการสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. หลักการด้านความรู้ (Cognitive Domain) ได้แก่ ทักษะ การปรับตัว ค่านิยม
2. หลักการด้านความรู้สึก (Affective Domain) ได้แก่ ทักษะ การปรับตัว ค่านิยม
3. หลักการด้านทักษะ (Psychomotor Domain) ได้แก่ ความชำนาญในการปฏิบัติงานและความชำนาญในอาชีพนั้น ๆ

หลักการทั้ง 3 ประการเป็นหลักการในการกำหนดทิศทางการจัดฝึกอบรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ตรงตามทิศทางที่กำหนดไว้ (วรรณิภา สุกรีพงษ์, 2527)

การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมต้องมีการสำรวจหาความต้องการในการฝึกอบรม ทำให้ทราบถึงปัญหาการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น รวมทั้งความต้องการของบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การสำรวจความต้องการในการฝึกอบรม (ทิตยา สุวรรณชฎ, 2520) แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ความต้องการในสาระหรือเนื้อหาการฝึกอบรมและความต้องการในวิธีการฝึกอบรม

3. ขั้นตอนการกำหนดเนื้อหาสาระการฝึกอบรม

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้หลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler, 1950) เสนอหลักเกณฑ์ในกำหนดเนื้อหาสาระไว้ 4 ประการ

1. ขอบเขต (Scope) หมายถึง ขอบเขตที่ต้องการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในเนื้อหาที่จัดไว้
2. ความเป็นลำดับ (Sequence) หมายถึง การจัดเนื้อหาที่ได้เลือกมาเป็นลำดับขั้นตอนก่อนหลัง ในการจัดลำดับของเนื้อหาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้สะดวกและทำให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด
3. ความต่อเนื่อง (Continuity) ในการสอนเนื้อหาลักษณะที่มีความต่างระดับกัน ความต่อเนื่องจะทำให้หัวข้อที่เหมือนกันแตกต่างกันในด้านรายละเอียดและความลึกซึ้งไม่เท่ากัน

4. ความกลมกลืน (Intigration) หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวนอนของเนื้อหาในหลักสูตร

การกำหนดเนื้อหาการฝึกอบรมที่บรรจุไว้ในหลักสูตร มีการจัดลำดับเนื้อหาช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ตามลำดับก่อนหลัง ช่วยให้สามารถเรียนได้สะดวกและเกิดผลการเรียนรู้สูงสุด การจัดลำดับเนื้อหาที่นิยมใช้กันมี 4 วิธี (สุมิตร คุณานุกร, 2518)

1. จัดลำดับตามเนื้อหาความยากง่ายของเนื้อหา เริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อนไปสู่เนื้อหาที่ยากหรือยุ่งยากซับซ้อนกว่า
2. จัดลำดับความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหรือหลัง เช่น เนื้อหาที่ต้องใช้หลักเกณฑ์หรือมีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ควรให้ได้มีความเข้าใจก่อนที่จะนำไปสู่เนื้อหารายละเอียดอื่น ๆ
3. จัดลำดับจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย เป็นการเสนอให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของสภาพปัญหา ก่อน และนำไปสู่รายละเอียดที่เป็นปลีกย่อยและปัญหาเฉพาะ
4. จัดตามลำดับเวลา เนื้อหาบางประเภท ต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามเวลาของการเกิดปัญหา เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

4. ขั้นตอนการกำหนดวิธีการดำเนินการฝึกอบรม

น้อย สิริโชติ (2524) แบ่งวิธีการฝึกอบรมเป็น 4 ประเภท

1. ประเภทการบรรยายและอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ การบรรยายหรือปาฐกถา การบรรยายเป็นชุด
2. ประเภทให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วม เช่น การสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม การประชุมถกเถียง ทักษะศึกษา เป็นต้น
3. ประเภทพัฒนาเฉพาะตัวบุคคล เช่น การสอนแบบสำเร็จรูป การสอนแนะ เป็นต้น
4. ประเภทใช้สื่อในการฝึกอบรม คือ การใช้สไลด์ประกอบเสียง การใช้ภาพยนตร์ ประกอบ หรือสื่ออื่น ๆ

สมคิด บางโม (2539) แบ่งวิธีการฝึกอบรมที่มีวิทยากรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ออกเป็น 5 วิธี ดังนี้

1. วิธีการบรรยาย เป็นการบรรยายตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย อาจใช้สื่อประกอบ เช่น รูปภาพ แผ่นภาพ โปร่งใส สไลด์ หรือ วีดิทัศน์ บางครั้งอาจเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม
2. วิธีการอภิปรายเป็นคณะ เป็นการอภิปรายที่ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 – 5 คน ให้ข้อเท็จจริงความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข โดยมีผู้ดำเนินการอภิปราย หลังจากนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ซักถาม

3. การประชุมปาฐกถา หรือการประชุมทางวิชาการ เป็นการบรรยายแบบมีวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญประมาณ 2 – 6 คน มีผู้ดำเนินการอภิปราย ลักษณะคล้ายการอภิปรายเป็น คณะแต่เน้นหัวข้อวิชาเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาในภายหลัง
4. การสาธิต เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นการปฏิบัติจริงซึ่งการกระทำ หรือปฏิบัติจริงจะมีลักษณะคล้ายการสอนงาน นิยมใช้กับหัวข้อฝึกอบรมที่มีการ ปฏิบัติ เช่น การฝึกอบรมการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ การทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรม การทำอาหาร เป็นต้น
5. การสอนงาน เป็นการแนะนำให้รู้จักวิธีปฏิบัติงานให้ถูกต้อง ปกติจะเป็นการอบรม ในระหว่างปฏิบัติงาน อาจสอนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็ก ซึ่งผู้สอนต้องมี ประสบการณ์ และทักษะในเรื่องที่สอนจริง

สรุปได้ว่า วิธีการฝึกอบรมเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ตรง ตามวัตถุประสงค์เท่านั้น สำหรับเป้าหมาย เนื้อหา ผู้เข้าอบรม วิทยากร เป็นองค์ประกอบสำคัญ ช่วยให้การฝึกอบรมสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5. ขั้นตอนการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการฝึกอบรมที่ช่วยให้ทราบว่าผลการฝึกอบรมนั้นเป็นตามวัตถุประสงค์ ของการจัดฝึกอบรมหรือไม่ ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายการประเมินผล ไว้ดังนี้

คราวฟอร์ด (Crawford, 1954) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การวัดและค้นหาคุณค่า ที่ได้จากการฝึกอบรม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เดวิด (David, 1980) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ใช้ดุลยพินิจและ ค่านิยม ในการพิจารณาตัดสินคุณค่า ความเหมาะสมหรือสัมฤทธิ์ผลของเหตุการณ์ หลังจากการ เปรียบเทียบผลที่วัดได้โดยวิธีการใด ๆ กับเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือเกณฑ์ที่กำหนด

คณีย์ บุญนาค (2520) ให้ทรรศนะเรื่องประเมินผลว่า คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลการ ฝึกอบรมที่วัดจากวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การประเมินผลการฝึกอบรมคือ สิ่งที่สามารถบอกได้ว่าการฝึกอบรมนั้น มี ประสิทธิภาพตรงตามกับวัตถุประสงค์ของการอบรมนั้นหรือไม่และในการประเมินผลเพื่อให้การ ฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม (Inputs) ประกอบด้วย
 - 1.1 การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม
 - 1.3 การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม

- 1.4 การคัดเลือกวิทยากร
2. กระบวนการดำเนินการฝึกอบรม (Process) ประกอบด้วย
 - 2.1 วิทยากร
 - 2.2 ผู้เข้ารับการอบรม
 - 2.3 เอกสารประกอบการบรรยาย
 - 2.4 สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก
3. ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม (Outputs) ประกอบด้วย
 - 3.1 ผลการเรียนรู้
 - 3.2 ปฏิบัติการ
 - 3.3 พฤติกรรม
 - 3.4 ผลลัพธ์

ปาน สวัสดิ์สาตี (2531) แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานนี้เกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการประเมินผล(Focus) เป็นขั้นตอนเบื้องต้นที่สำคัญสำหรับการประเมินผลโครงการฝึกอบรม
2. วางแผน (Plan)
3. ดำเนินการตามแผน (Impact)
4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analyze)
5. รายงานผล (Report)

การประเมินผลการฝึกอบรม ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ตั้งแต่การฝึกอบรม ไปจนถึงการฝึกอบรมเสร็จสิ้นไปแล้ว ซึ่งการประเมินผลการฝึกอบรมในการปฏิบัติที่นิยมใช้กันมาก มีดังนี้

1. การวัดผลก่อน-หลัง ในการวัดผลตอนแรก (Pre – test) ก่อนเริ่มการฝึกอบรมกับการวัดผลตอนสุดท้าย (Post – test) หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม นำมาเปรียบเทียบ จะทราบถึงความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของผู้เข้ารับการอบรม
2. การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อประเมินผลว่าหลังจากได้เข้ารับการฝึกอบรมแล้วมีทักษะในการทำงานสูงขึ้นหรือไม่
3. การสังเกตจากการปฏิบัติงานที่กำหนดเป็นมาตรฐาน วิธีการนี้จะกำหนดลักษณะของงานที่สังเกตเป็นมาตรฐานขึ้น แล้วจะให้คะแนนในการปฏิบัติงานไว้หรืออาจสังเกตจากปริมาณผลผลิตก็ได้ จากนั้นเอาผลที่ได้จากการสังเกตไปกำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อใช้เปรียบเทียบกับงานที่มีลักษณะเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน

4. การกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานใช้วิธีการสังเกตคล้ายกับวิธีที่ 3 จะแตกต่างกับลักษณะของงานที่สังเกตเป็นงานรวม ไม่ได้แยกลักษณะของงานออกมาเพื่อสังเกตอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ

วิธีการประเมินผลและการติดตามผลการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่มีความสำคัญในการฝึกอบรมที่ทำให้ทราบผลของโครงการว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานในทางที่ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานหรือไม่ และการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานหรือในชีวิตประจำวัน จึงนับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญของการฝึกอบรม

1.4 การจัดทำเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร

การจัดทำเอกสารประกอบหรือคู่มือการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนและวิธีการวัดผล นอกเหนือจากส่วนที่กล่าวมาแล้ว หัวข้อที่ต้องการศึกษาเพื่อช่วยให้การฝึกอบรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีดังนี้

- 1.4.1 เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตรประกอบด้วยภูมิหลังหรือความเป็นมา

หลักสูตร

- 1.4.2 การเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนช่วยให้หลักสูตรประสบความสำเร็จ ควรเขียนให้ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน

- 1.4.3 การเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้การใช้หลักสูตรได้ผล

- 1.4.4 การสอนแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของผู้เรียนมากขึ้น สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ

- 1.4.5 การชี้แนะเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลที่มีความสอดคล้องของหลักสูตร

การจัดทำเอกสารประกอบหรือคู่มือการใช้หลักสูตร ต้องยึดหลักการและผสมผสานแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานอื่น ๆ ให้ตรงตามหัวข้อที่ศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจตรงกับผู้จัดการอบรม ดังนั้นเอกสารประกอบหรือคู่มือการใช้หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดฝึกอบรม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอบรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฝึกอบรม มีผู้ศึกษาไว้มากพอสมควร แต่ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมด้านงานอาชีพและชุมชน มีพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ทองสุข วันแสน (2537) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ สำหรับประชาชนในชนบท

ชานินทร์ สุทธิประเสริฐ (2540) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่อง การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยกำหนดเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนฝึกอบรม และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้และเจตคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ระดับ 0.05 ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้และเจตคติเพิ่มขึ้น จากก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับกลุ่มควบคุมพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านเจตคติไม่มีความแตกต่างจากก่อนการทดลองนอกจากนี้ ผู้เข้าอบรมเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับกลุ่มของตนมาก ได้รับประโยชน์และความรู้จากการฝึกอบรมมาก

อุทัย ปักมีทอง (2544) ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรวิทยากรฝึกอบรมของกรมส่งเสริมสหกรณ์ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่ง ต่อการติดตามประเมินผล การสำรวจความต้องการฝึกอบรม และเห็นด้วยกับการรับรู้ในกิจกรรม การดำเนินงาน และการประสานงาน การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม และการดำเนินการฝึกอบรม ส่วนการทดสอบเกี่ยวกับสมมุติฐานการหาความสัมพันธ์ พบว่า อายุ และอายุราชการ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติ และพบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากสหกรณ์จังหวัด รวมถึงยังมีงานประจำในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ

ประการ อนุรักษ์ (2545) ได้ศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าไหม : กรณีการทอผ้าไหมบ้านตาหยวก ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ากระบวนการถ่ายทอดความรู้การทอผ้า เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดยการใช้ผ้าไหมเป็นเครื่องมือเพื่อให้ผู้หญิงมีความสมบูรณ์พร้อมตามที่สังคม ชุมชนบ้านตาหยวกคาดหวัง การถ่ายทอดความรู้ มี แม่ พ่อ ยาย ป้า น้า และอาที่เป็นผู้หญิงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ การเรียนรู้เริ่มตั้งแต่ช่วงอายุ 9 – 10 ปี การทอผ้าของผู้หญิงวัยสาว เป็นการเตรียมเพื่อก้าวไปสู่สถานภาพที่สูงขึ้น คือ การเป็นภรรยา และมารดา ผู้หญิงในวัยครองเรือนที่มีสถานภาพเป็นแม่ เป็นย่า หรือยาย จะเรียนรู้การทอผ้าไหมด้วยตนเอง และหาความรู้ประสบการณ์เพิ่มเติมในเรื่องเทคนิควิธีบางขั้นตอนเพื่อให้ผ้าไหมมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จากผ้าและงานหัตถกรรมของชุมชน

สำหรับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองและงานหัตถกรรมของชุมชนรวบรวมได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2534) ได้สำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวในเรื่องการซื้อของที่ระลึก พ.ศ.2533 พบว่าสินค้าของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อเป็นประเภทผ้าฝ้าย ส่วนแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการเผยแพร่เกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึกคือคำบอกเล่าของเพื่อนหรือญาติ ใกล้ชิดจะน่าเชื่อถือมากกว่าผู้ชาย แหล่งที่มาของข้อมูลรองลงมาคือการให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ของภาคเอกชน สำหรับแหล่งที่นักท่องเที่ยวซื้อสินค้า ของที่ระลึกส่วนมากสามารถซื้อของที่ระลึกของภาคต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ได้ในราคาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และยังมีร้านค้าจำหน่ายสินค้าจำนวนมากที่สามารถเลือกซื้อได้ ส่วนปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าของที่ระลึกเรียงตามลำดับได้แก่ ราคาถูกเหมาะสม รูปแบบสินค้ามีให้เลือกมาก คุณภาพดี และเป็นสินค้าพื้นเมือง

พงศ์ศิริ นาคพงศ์ (2536) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอันเนื่องมาจากลวดลายและสีสันทนบนผืนผ้าไทยพื้นเมืองในภาคกลาง พบว่าการอนุรักษ์และสืบทอดงานหัตถกรรมผ้าพื้นเมืองจะทำได้โดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านบุคลากรควรยกย่องผู้ถ่ายทอดศิลปะการทอผ้าและให้การช่วยเหลือช่างทอผ้าให้มีรายได้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ ด้านรูปแบบและวัสดุควรตั้งกองทุนผลิตจำหน่ายเส้นใยฝ้ายหรือไหมที่ย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งจะให้ความงามมากกว่าการใช้ด้ายโทเรหรือใยสังเคราะห์ที่ย้อมสีเคมี และคุณภาพของผลผลิตต้องอยู่ในความนิยมของตลาด นอกจากอนุรักษ์ลวดลาย สีสันทนและรูปแบบแล้วจะต้องพิจารณาด้านตลาดว่าเป็นที่นิยมจำหน่ายได้ราคาพอที่จะให้ผู้ผลิตสามารถผลิตได้

ชูศรี เทพประทุม (2534) จัดทำโครงการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือพบว่าภายหลังที่ได้เผยแพร่รูปแบบผลิตภัณฑ์และในการฝึกอบรมแก่ราษฎร โดยเฉพาะในเขตภาคอีสานได้มีราษฎรกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มาขอแบบผลิตภัณฑ์นำไปดัดแปลงและพัฒนาในรูปแบบต่อไปอีกด้วย

สุวรรณ ทศนาภิรมย์ (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่องการผลิตและการส่งเสริมจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทย ประเภทเครื่องจักสานไม้ไผ่-หวาย รายงานว่าคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ตลาดต้องการเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในสมัยนิยม ใช้ประโยชน์ได้ ราคาพอสมควร เคลื่อนย้ายสะดวก นิยมผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือ และจะต้องมีปริมาณการผลิตที่แน่นอน

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2533) ศึกษาเรื่องการติดตามและประเมินผลปีศิลปหัตถกรรมไทย 2531-2532 พบว่าประชาชนชาวไทยตระหนักถึงคุณค่าของศิลปหัตถกรรมไทยมากกว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยมีความรู้สึกที่ดีต่อสินค้าหัตถกรรมไทยที่ทำด้วยฝีมือประณีต

มีประโยชน์ใช้สอย มีคุณค่า ค่อนข้างมีราคา ลักษณะรูปแบบหีบห่อมีความสะดวกในการขนส่ง จะใช้สินค้าหัตถกรรมไทยหากมีโอกาส ส่วนจุดมุ่งหมายในการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปีศิลปะหัตถกรรมไทยพบว่า การมีศิลปะหัตถกรรมไทยมีส่วนช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของประเทศไทย และประชาชนชาวไทยมีความเห็นว่า ปีศิลปะหัตถกรรมไทยทำให้มีการสร้างอาชีพเกิดขึ้นและทำให้คนไทยภูมิใจในสินค้าหัตถกรรมไทย

ลักษณะ ธนาวรรณกิจ (2540) ได้ศึกษา ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจากราชบุรี พบว่าผู้บริโภคนิยมซื้อสินค้าหัตถกรรมในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไป ส่วนใหญ่เพื่อไปใช้เอง และเป็นของฝาก เหตุผลที่ซื้อเพราะความชอบ ทั้งนี้จะซื้อผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม ส่วนผลิตภัณฑ์จากผ้าจกที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุดทั้งด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอยคือผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง

กัทธिया ไตรวิทยาคุณ (2542) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทอผ้าพื้นเมืองในเขตพื้นที่ตำบลนาอเรือ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มแม่บ้านทอผ้าเฉลี่ยได้ จำนวน 245 เมตรต่อปี ปริมาณการทอผ้ามีความสัมพันธ์อย่างมากกับจำนวนวันที่ใช้ในการทอผ้ารองลงมา ได้แก่ ปริมาณฝ้ายที่ใช้ในการทอผ้า ประสบการณ์ และรายได้จากอาชีพที่ไม่ใช่การทอผ้าปัญหาด้านการผลิตพบว่าเป็นปัญหาด้านราคาวัตถุดิบสูงขึ้น สำหรับการจำหน่ายพบใน 2 รูปแบบคือ การขายฝากและการขายปลีก

จากผลงานการศึกษาพบว่า สินค้าหัตถกรรมไทยประเภทผ้าไหม ผ้าฝ้าย รวมถึงผลิตภัณฑ์จากผ้า ยังคงเป็นที่ต้องการและยอมรับของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ปัจจัยที่มีส่วนช่วยตัดสินใจซื้อจะคำนึงถึง ราคา รูปแบบ คุณภาพ ประโยชน์ใช้สอย ขนาด ลวดลาย สี สัน และการบรรจุหีบห่อ และนิยมซื้อในเขตกรุงเทพมหานครเนื่องจากเป็นศูนย์กลางตลาดสินค้าจากภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยได้ในราคาที่เหมาะสม แต่สินค้าหัตถกรรมหลายประเภทยังคงประสบปัญหา เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีรูปแบบไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

บทที่ 3

วิธีดำเนินงาน

โครงการวิจัย การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า สู่ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี ลักษณะของโครงการเป็นการสำรวจความต้องการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ชุมชน ซึ่งได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. สืบหาข้อมูล
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี
4. ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี และรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของโครงการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มชุมชนตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน และกลุ่มชุมชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ได้ดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จังหวัดลพบุรี โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มแม่บ้าน และประชาชนทั่วไปที่ต้องการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ หรือผู้ที่มีอาชีพทอผ้าหรือทำผลิตภัณฑ์จากผ้า ที่ต้องการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์เดิมให้มีหลากหลายรูปแบบ และตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

เครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมแบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม และแบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

2.1 หลักสูตรการฝึกอบรมดำเนินการดังนี้

- 2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการทอผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า
- 2.1.2 สำรวจความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นส่วนที่ต้องการทราบเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมระบุเหตุผลที่ต้องการเข้าอบรม จำนวน 1 หลักสูตร และระบุสิ่งที่ต้องการให้ช่วยเหลือ

2.1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.1.4 จัดทำเนื้อหาสาระของหลักสูตร แบ่งเป็น 4 เรื่อง ได้แก่ กระเป่าสตรี หมอนอิง ที่ใส่กล่องทิชชู และช็อคโกแลตจากผ้า ในเนื้อหาสาระประกอบด้วย 2 ภาค

1) ภาคทฤษฎี เป็นเนื้อหาสาระของความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ รูปทรง และลักษณะรวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้า 4 ประเภทคือ กระเป่าสตรี ปลอกหมอนอิง ที่ใส่กล่องทิชชู และช็อคโกแลตจากผ้า

2) ภาคปฏิบัติ เป็นการฝึกอบรมด้านการฝึกทักษะ การออกแบบ การตัดเย็บและการตกแต่งผลิตภัณฑ์ให้สวยงาม

2.1.5 กำหนดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ใช้เทคนิคการฝึกอบรม 3 แบบคือ การบรรยาย การสาธิต และการลงมือปฏิบัติจริง สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมได้แก่ เอกสารประกอบการอบรม แผ่นภาพตัวอย่างขั้นตอนการตัดเย็บ ตัวอย่างของจริงตามรายการผลิตภัณฑ์ และตัวอย่างวัสดุที่ใช้ในการตกแต่ง

2.1.6 จัดทำแผนการฝึกอบรม ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ความคิดรวบยอด เนื้อหา กิจกรรม สื่อ เวลา และการประเมินผล

2.1.7 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม โดยกำหนดจากวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สร้างแบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

2.2 แบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม

การสำรวจความต้องการเข้ารับการอบรม เป็นขั้นตอนแรกของโครงการเพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม การสำรวจความต้องการดังกล่าวเป็นการสำรวจหลักสูตรที่ต้องการฝึกอบรม โดยมีข้อกำหนดดังนี้

- 2.2.1 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ
- กลุ่มที่ 1 กลุ่มชุมชนตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มชุมชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
- 2.2.2 รายการฝึกอบรม กำหนดโดยผู้ดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จังหวัดลพบุรี ซึ่งคัดเลือกตามความเหมาะสมกับการเรียนรู้และความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น
- 2.2.3 วิธีการ สมาชิกในชุมชนตอบแบบสอบถามโดยอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จังหวัดลพบุรี ซึ่งแยกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน
- 2.2.4 รูปแบบของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน
- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นส่วนที่ต้องการทราบเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- ตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการอื่นๆ และข้อเสนอแนะ เป็นส่วนที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมระบุเทคโนโลยีที่ต้องการเข้าอบรม จำนวน 1 หลักสูตร และระบุสิ่งที่ต้องการให้ช่วยเหลือ
- 2.3 แบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม
- แบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม เป็นแบบประเมินที่ผู้ดำเนินโครงการสร้างขึ้นตามเกณฑ์การประเมิน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ
- ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

3. การดำเนินงานฝึกอบรม

ขั้นตอนนี้เป็นกรฝึกอบรมกับกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มชุมชนตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน และกลุ่มชุมชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยแยกเป็น 2 หลักสูตรจัดฝึกอบรมหลักสูตรละ 12 ชั่วโมงโดยมีขั้นตอนการฝึกอบรมดังนี้

- 3.1 ประชุมคณะวิทยากร ผู้ดำเนินงานและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการฝึกอบรม และการประเมินผล
- 3.2 ฝึกอบรม

- 3.2.1 ชี้แจงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน กิจกรรมการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล
- 3.2.2 ทำการฝึกอบรมโดยใช้วิธีการบรรยาย การสาธิต และการลงมือปฏิบัติภายใต้การดูแลแนะนำของวิทยากร วิทยากร 1 คน มีหน้าที่ดูแลผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 15 คน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องนำเสนอผลงานเพื่อให้วิทยากรประเมินผลงานจากการปฏิบัติงานทุกวัน วันละ 1 ชิ้นงานหรือตามที่วิทยากรแจ้งไว้
- 3.2.3 ประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม
- 3.2.4 วิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 4.1 การสำรวจความต้องการการเข้าอบรม แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง
- 4.2 การประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม แบบประเมินตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ และนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย
- 4.3 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของการประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรมใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	เหมาะสมน้อยที่สุด หรือไม่เหมาะสม

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่สนใจ} \times 100}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}} \quad \frac{n \times 100}{N}$$

4.4.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N} \quad \text{หรือ} \quad \mu = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{x} คือค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

μ คือค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

fx คือผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่ของคะแนนนั้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยโครงการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า กลุ่มชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี ประกอบด้วยข้อมูลจากการสำรวจความต้องการฝึกอบรม และการประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม ผลการสำรวจความต้องการเข้าอบรม และผลการประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ได้ผลการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 60 คน เป็นเพศหญิง 57 คน และเพศชาย 3 คน ประกอบด้วยข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่สำรวจได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลด้านอายุ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุสูงสุด 71 ปี ต่ำสุดมีอายุ 14 ปี ในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 33.34 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี รองลงมาคือร้อยละ 25 มีอายุอยู่ระหว่าง 50-59 ปี และร้อยละ 18.33 มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี สำหรับอายุ 20 - 29 และ สูงกว่า 59 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 8.33 และที่มีจำนวนต่ำสุดคืออายุต่ำกว่า 20 ปี มีเพียงร้อยละ 6.67 ตามข้อมูลแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	4	6.67
20-29 ปี	5	8.33
30-39 ปี	20	33.34
40-49 ปี	11	18.33
50-59 ปี	15	25
สูงกว่า 59 ปี	5	8.33
รวม	60	100.00

1.2 ข้อมูลด้านอาชีพ

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 38.33 รองลงมาคืออาชีพทำไร่ ทำนา ร้อยละ 31.67 มีอาชีพเย็บผ้าและทอผ้าร้อยละ 16.67 เป็นแม่บ้าน ร้อยละ 6.67 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออาชีพค้าขายจำนวนเท่ากับเป็นนักเรียนคือร้อยละ 3.33 ตามข้อมูลแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับจ้าง	23	38.33
ทำไร่-ทำนา	19	31.67
เย็บผ้า-ทอผ้า	10	16.67
แม่บ้าน	4	6.67
ค้าขาย	2	3.33
นักเรียน	2	3.33
รวม	60	100.00

1.3 ข้อมูลด้านรายได้ต่อเดือน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีรายได้ระหว่าง 1000-5000 บาทมีจำนวนมากถึงร้อยละ 85 ส่วนที่เหลือมีรายได้ไม่แน่นอนซึ่งมีเพียงร้อยละ 15 ตามข้อมูลแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้ประจำ	9	15
ต่ำกว่า 1000 บาท	-	-
1000-5000 บาท	51	85
5000-10000 บาท	-	-
สูงกว่า 10000 บาท	-	-
รวม	60	100.00

1.4 ข้อมูลด้านระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมมากถึงร้อยละ 80 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมคิดเป็นร้อยละ 16.66 และมีการศึกษาระดับประโยควิชาชีพชั้นสูงคิดเป็นร้อยละ 1.67 ซึ่งเท่ากับจำนวนคนที่ศึกษาระดับปริญญาตรี ตามข้อมูลแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	-	-
ระดับประถม	48	80
ระดับมัธยม	10	16.66
ระดับ ปวส.	1	1.67
ระดับปริญญาตรี	1	1.67
รวม	60	100.00

1.5 ข้อมูลด้านสถานภาพสมรส

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 81.67 รองลงมา มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 11.66 และมีสถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามข้อมูลแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	7	11.66
สมรส	49	81.67
หย่าร้าง	-	-
หม้าย	4	6.67
รวม	60	100.00

1.6 ความต้องการของผู้ต้องการเข้ารับการฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกฝึกอบรมหลักสูตรที่ 1 คือที่กลุ่มชุมชน ตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ ส่วนใหญ่มีความต้องการเงินสนับสนุนเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม ซึ่งมีผู้ที่เขียนความต้องการจำนวน 12 คน ส่วนกลุ่มที่เลือกเรียนหลักสูตรที่ 2 คือที่ ตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง ส่วนใหญ่ต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า และขอให้มีวัสดุและอุปกรณ์แจกให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เพียงพอสำหรับทุกคน

2. การประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

2.1 จำนวนและคำร้อยละความเหมาะสมของหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

ผลการศึกษาความเหมาะสมของกระบวนการฝึกอบรม เมื่อพิจารณาจากคำร้อยละของความความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่าผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ เห็นว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากทั้งด้านความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 45 และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนร้อยละ 46.67 ด้านโครงสร้างของหลักสูตรความคิดเห็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 31.67 เห็นว่าจำนวนเวลาที่อบรมภาคทฤษฎีมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเท่ากับระดับมาก และความคิดเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 48.33 และ 38.33 เห็นว่าจำนวนเวลาที่อบรมภาคปฏิบัติ และจำนวนเวลาที่อบรมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุกรายด้าน คือร้อยละ 38.33 45 48.33 50 และ 40 ตามลำดับ ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม มีความคิดเห็นเหมือนกันในทุกรายด้านเช่นกัน คือความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่ายู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดคือ ร้อยละ 43.33 56.67 และ 51.67 สำหรับด้านวิทยากรความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ คือร้อยละ 61.67 61.67 55 61.67 61.67 และ 63.34 ตามลำดับ ในด้านของจำนวนวิทยากร การเตรียมตัวของวิทยากร ความรู้ของวิทยากรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร ทักษะความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ของวิทยากร ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร และการตอบข้อซักถามและให้คำปรึกษาแนะนำของวิทยากร ส่วนความคิดเห็นด้านวัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการอบรม และห้องฝึกอบรม ส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมากที่สุดมีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 45 และ 43.33 ในเรื่องของความเพียงพอของวัสดุฝึก และคุณภาพของวัสดุฝึก ส่วนความเพียงพอของอุปกรณ์ และเครื่องใช้ความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดคือร้อยละ 50 ส่วนในเรื่องของความมีประสิทธิภาพของอุปกรณ์และเครื่องใช้ ความเพียงพอของเอกสาร ขนาดของ

ห้องฝีกอบรม การจัดห้องปฏิบัติการเหมาะสมกับกิจกรรม และความน่าสนใจและเหมาะสมของ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุดคือร้อยละ 48.34 50 45 40 และ 46.66 ความคิดเห็นด้านการดำเนินการฝีกอบรมความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดทุกข้อคือร้อยละ 53.34 53.34 55 61.66 และ 55 ในเรื่องของ วิทยากรใช้เวลาตรงตามตารางที่กำหนด วิทยากรแจ้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ผู้เข้าอบรม ทราบก่อนการอบรม การจัดอบรมครบถ้วนตามหลักสูตร กระบวนการอบรมมีการส่งเสริมให้ผู้ เข้าอบรมสามารถสร้างงานสร้างอาชีพได้ด้วยตัวเอง และกระบวนการฝีกอบรมส่งเสริมให้ผู้ เข้าอบรมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ และผลิตภัณฑ์จากผ้าที่มีในชุมชน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6-7

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความเหมาะสมของความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น										
	5		4		3		2		1		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม											
ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร											
1 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม	21	35	27	45	10	16.67	2	3.33	-	-	
2 สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	21	35	28	46.67	11	18.33	-	-	-	-	
ด้านโครงสร้างของหลักสูตร											
3 จำนวนเวลาที่อบรมภาคทฤษฎี	19	31.67	19	31.67	17	28.33	1	1.67	4	6.66	
4 จำนวนเวลาที่อบรมภาคปฏิบัติ	19	31.67	29	48.33	6	10	4	6.67	2	3.33	
5 จำนวนเวลาที่อบรมตลอดหลักสูตร	20	33.34	23	38.33	11	18.33	2	3.33	4	6.67	
ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร											
6 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	23	38.33	23	38.33	14	23.34	-	-	-	-	
7 เรียงลำดับได้เหมาะสม	27	45	27	45	6	10	-	-	-	-	
8 เป็นความรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับปัจจุบัน	29	48.33	24	40	7	11.67	-	-	-	-	

ตารางที่ 6 (ต่อ) แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความเหมาะสมของความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น									
	5		4		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9 ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ได้	30	50	20	33.34	8	13.33	2	3.33	-	-
10 ความเหมาะสมของเนื้อหาโดยรวม	24	40	23	38.33	12	20	1	1.67	-	-
ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม										
11 กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	26	43.33	24	40	9	15	1	1.67	-	-
12 กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระได้ดี	34	56.67	17	28.33	8	13.33	1	1.67	-	-
13 กิจกรรมก่อให้เกิดแรงจูงใจในการอบรม	31	51.67	21	35	8	13.33	-	-	-	-

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความเหมาะสมของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น									
	5		4		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม										
ด้านวิทยากร										
1 จำนวนวิทยากร	37	61.67	18	30	5	8.33	-	-	-	-
2 วิทยากรมีการเตรียมการอบรมอย่างดี	37	61.67	20	33.33	2	3.33	1	1.67	-	-
3 ความรู้ของวิทยากรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร	33	55	26	43.33	1	1.67	-	-	-	-
4 ทักษะความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ของวิทยากร	37	61.67	21	35	2	3.33	-	-	-	-
5 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	37	61.67	23	38.33	-	-	-	-	-	-
6 การตอบข้อซักถามและการให้คำปรึกษาแนะนำของวิทยากร	38	63.34	17	28.33	5	8.33	-	-	-	-
ด้านวัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการอบรม และห้องฝึกอบรม										
7 ความเพียงพอของวัสดุฝึก	27	45	27	45	6	10	-	-	-	-
8 คุณภาพของวัสดุฝึก	26	43.33	26	43.33	8	13.34	-	-	-	-

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความเหมาะสมของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น									
	5		4		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9 ความเพียงพอของอุปกรณ์ และเครื่องใช้ ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ	23	38.33	30	50	7	11.67	-	-	-	-
10 ความมีประสิทธิภาพของอุปกรณ์และเครื่องใช้ ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ	29	48.34	26	43.33	5	8.33	-	-	-	-
11 ความเพียงพอของเอกสาร	30	50	25	41.67	5	8.33	-	-	-	-
12 ขนาดของห้องฝึกอบรม	27	45	22	36.67	5	8.33	6	10	-	-
13 การจัดห้องปฏิบัติการเหมาะสมกับกิจกรรม	24	40	23	38.34	8	13.33	5	8.33	-	-
14 ความน่าสนใจและเหมาะสมของตัวอย่างผลิตภัณฑ์	28	46.66	23	38.34	9	15	-	-	-	-
ด้านการดำเนินการฝึกอบรม										
15 วิทยากรใช้เวลาตรงตามตารางที่กำหนด	32	53.34	22	36.66	6	10	-	-	-	-
16 วิทยากรแจ้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ผู้เข้าอบรมทราบก่อนการอบรม	32	53.34	19	31.66	9	15	-	-	-	-

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความเหมาะสมของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น									
	5		4		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
17 จัดการอบรมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร.....	33	55	22	36.67	5	8.33	-	-	-	-
18 กระบวนการอบรมมีการส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมสามารถสร้างงานสร้างอาชีพได้ด้วยตัวเอง.....	37	61.66	14	23.34	9	15	-	-	-	-
19 กระบวนการฝึกอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ และผลิตภัณฑ์จากผ้าที่มีในชุมชน.....	33	55	22	36.67	5	8.33	-	-	-	-

2.2 ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

ผลการศึกษาโดยพิจารณาจากภาพรวมของความเหมาะสมของหลักสูตร และกระบวนการฝึกอบรม โดยพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในเรื่องของความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม ($\bar{X} = 4.12$) และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.30$) ด้านโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกข้อคือจำนวนเวลาภาคทฤษฎี ($\bar{X} = 3.80$) จำนวนเวลาภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.98$) และจำนวนเวลาที่อบรมตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 3.81$) ด้านเนื้อหาของหลักสูตรค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกด้าน คือในเรื่องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.13$) เรื่องเรียงลำดับได้เหมาะสม ($\bar{X} = 4.35$) เป็นความรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.37$) ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพที่หาอยู่ได้ ($\bar{X} = 4.30$) ความเหมาะสมของเนื้อหาโดยรวม ($\bar{X} = 4.17$) ด้านกิจกรรมการฝึกอบรมค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกข้อในเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.25$) กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระได้ดี ($\bar{X} = 4.40$) กิจกรรมก่อให้เกิดแรงจูงใจในการอบรม ($\bar{X} = 4.38$) สำหรับความคิดเห็นด้านวิทยากรค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน คือในเรื่องจำนวนวิทยากร ($\bar{X} = 4.53$) การเตรียมตัวของวิทยากร ($\bar{X} = 4.55$) ความรู้ของวิทยากรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.53$) ทักษะความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ของวิทยากร ($\bar{X} = 4.58$) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร ($\bar{X} = 4.62$) และการตอบข้อซักถามและให้คำปรึกษาแนะนำของวิทยากร ($\bar{X} = 4.55$) ความคิดเห็นด้านวัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการอบรม และห้องฝึกอบรม ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกข้อ คือในเรื่องของความเพียงพอของวัสดุฝึก ($\bar{X} = 4.35$) คุณภาพของวัสดุฝึก ($\bar{X} = 4.28$) ความเพียงพอของอุปกรณ์ และเครื่องใช้ ($\bar{X} = 4.27$) และเรื่องของความมีประสิทธิภาพของอุปกรณ์และเครื่องใช้ ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนความเพียงพอของเอกสาร ($\bar{X} = 4.42$) ขนาดของห้องฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.17$) การจัดห้องปฏิบัติการเหมาะสมกับกิจกรรม ($\bar{X} = 4.10$) และความน่าสนใจและเหมาะสมของตัวอย่างผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนด้านการดำเนินการฝึกอบรมค่าระดับเหมาะสมมากทุกข้อคือ ในเรื่องของวิทยากรใช้เวลาตรงตามตารางที่กำหนด ($\bar{X} = 4.43$) วิทยากรแจ้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ผู้เข้าอบรมทราบก่อนการอบรม ($\bar{X} = 4.38$) การจัดอบรมครบถ้วนตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.47$) กระบวนการอบรมมีการส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมสามารถสร้างงานสร้างอาชีพได้ด้วยตัวเอง ($\bar{X} = 4.67$) และกระบวนการฝึกอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือและผลิตภัณฑ์จากผ้าที่มีในชุมชน ($\bar{X} = 4.47$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 8-9

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม
จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อคำถาม	\bar{x}	ความเหมาะสม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม		
ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร		
1 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม	4.12	เหมาะสมมาก
2 สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	4.30	เหมาะสมมาก
ด้านโครงสร้างของหลักสูตร		
3 จำนวนเวลาที่อบรมภาคทฤษฎี	3.80	เหมาะสมมาก
4 จำนวนเวลาที่อบรมภาคปฏิบัติ	3.98	เหมาะสมมาก
5 จำนวนเวลาที่อบรมตลอดหลักสูตร	3.82	เหมาะสมมาก
ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร		
6 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.13	เหมาะสมมาก
7 เรียงลำดับ ได้เหมาะสม	4.35	เหมาะสมมาก
8 เป็นความรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับปัจจุบัน	4.37	เหมาะสมมาก
9 ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ได้	4.30	เหมาะสมมาก
10 ความเหมาะสมของเนื้อหาโดยรวม	4.17	เหมาะสมมาก
ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม		
11 กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4.25	เหมาะสมมาก
12 กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ ได้ดี	4.40	เหมาะสมมาก
13 กิจกรรมก่อให้เกิดแรงจูงใจในการอบรม	4.38	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม
จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อคำถาม	\bar{x}	ความเหมาะสม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม		
ด้านวิทยาการ		
1 จำนวนวิทยาการ	4.53	เหมาะสมมากที่สุด
2 วิทยาการมีการเตรียมการอบรมอย่างดี	4.55	เหมาะสมมากที่สุด
3 ความรู้ของวิทยาการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร	4.53	เหมาะสมมากที่สุด
4 ทักษะความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ของวิทยาการ	4.58	เหมาะสมมากที่สุด
5 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยาการ	4.62	เหมาะสมมากที่สุด
6 การตอบข้อซักถามและการให้คำปรึกษาแนะนำของวิทยาการ	4.55	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านวัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการอบรม และห้องฝึกอบรม		
7 ความเพียงพอของวัสดุฝึก	4.35	เหมาะสมมาก
8 คุณภาพของวัสดุฝึก	4.28	เหมาะสมมาก
9 ความเพียงพอของอุปกรณ์ และเครื่องใช้ ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ	4.27	เหมาะสมมาก
10 ความมีประสิทธิภาพของอุปกรณ์และเครื่องใช้ ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ	4.4	เหมาะสมมาก
11 ความเพียงพอของเอกสาร	4.42	เหมาะสมมาก
12 ขนาดของห้องฝึกอบรม	4.17	เหมาะสมมาก
13 การจัดห้องปฏิบัติการเหมาะสมกับกิจกรรม	4.10	เหมาะสมมาก
14 ความน่าสนใจและเหมาะสมของตัวอย่างผลิตภัณฑ์	4.32	เหมาะสมมาก
ด้านการดำเนินการฝึกอบรม		
15 วิทยาการใช้เวลาตรงตามตารางที่กำหนด	4.43	เหมาะสมมาก
16 วิทยาการแจ้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ผู้เข้าอบรมทราบก่อนการอบรม	4.38	เหมาะสมมาก
17 จัดการอบรมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	4.47	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม
จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อคำถาม	\bar{x}	ความเหมาะสม
18 กระบวนการอบรมมีการส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมสามารถสร้างงานสร้างอาชีพได้ด้วยตัวเอง.....	4.47	เหมาะสมมาก
19 กระบวนการฝึกอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ และผลิตภัณฑ์จากผ้าที่มีในชุมชน.....	4.47	เหมาะสมมาก

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

สำหรับข้อเสนอแนะของผู้เข้าอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีผู้เสนอแนะเพียง 11 คน โดยเสนอแนะให้มีการฝึกอบรมแบบนี้อีก แต่เปลี่ยนเป็นการฝึกอบรมด้านการทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีก เช่น กระเป๋าและเป้สำหรับวัยรุ่น มีจำนวน 5 คน รองลงมาคือเสนอแนะให้เพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรม จำนวน 3 คน มีผู้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของหลักสูตรเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการ และทำให้เกิดความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ จำนวน 3 คน

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานโครงการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและพัฒนาการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าในระดับชุมชน ถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำผลิตภัณฑ์จากผ้า และให้คำปรึกษาแนะนำในด้านการพัฒนารูปแบบตามความต้องการของผู้บริโภค โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านผ้าทอมือ ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ และกลุ่มเป้าหมาย
2. สร้างเครื่องมือ
3. สำรวจความต้องการฝึกอบรม
4. จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม
5. จัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เตรียมสื่อและเอกสารที่ใช้ในการฝึกอบรม
6. ดำเนินการฝึกอบรม
7. ประเมินผลหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

การดำเนินงานครั้งนี้ได้ดำเนินการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มชุมชนอำเภอสระโบสถ์ และอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวน 60 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย หลักสูตรการฝึกอบรม แบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม แบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

สรุปผลการประเมิน

มีผู้เข้าอบรมรวมทั้งสิ้น 60 คน แบ่งเป็นเพศหญิง 57 คน และเพศชาย 3 คน สรุปผลการสำรวจได้ดังนี้

1. ความต้องการเข้าอบรม

1.1 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี มีอาชีพหลักรับจ้าง รายได้ต่อเดือนระหว่าง 1000 – 5000 บาท จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือจำนวน 47 คน เคยเข้ารับการฝึกอบรมมาก่อน โดยอบรมเรื่อง การตัดเย็บเสื้อผ้า การเย็บหมวกและกระเป๋า การเย็บเสื้อผ้าโหล จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และ สอช.

1.2 ความต้องการอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม และต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บ โดยเฉพาะในวันที่ฝีกอบรมต้องการวัสดุอุปกรณ์แจกให้ครบทุกคน

2. การประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝีกอบรม

การประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝีกอบรม โดยผู้เข้ารับการฝีกอบรมจำนวน 60 คน พบว่า ความเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับเหมาะสม ด้านโครงสร้างหลักสูตรอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ส่วนด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สำหรับด้านกิจกรรมการฝีกอบรมและด้านวิชาการพบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุก ๆ รายการ ความคิดเห็นด้านวัสดุอุปกรณ์เอกสารประกอบการอบรม และห้องฝีกอบรม อยู่ในระดับเหมาะสมมากและเหมาะสมมากที่สุด และความคิดเห็นด้านการดำเนินการฝีกอบรม อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุก ๆ รายการ

3. ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะของผู้เข้าอบรมพบว่า มีผู้เสนอแนะเพียง 11 คน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 3.1 ให้มีการฝีกอบรมแบบนี้อีกแต่เปลี่ยนเป็นการฝีกอบรมด้านการทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีก เช่น กระเป๋าและเป้สำหรับวัยรุ่น
- 3.2 ให้เพิ่มระยะเวลาในการฝีกอบรมให้มีจำนวนวันมากขึ้น
- 3.3 มีผู้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของหลักสูตรเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการ และทำให้เกิดความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพได้

4. ข้อเสนอแนะในการทำโครงการครั้งต่อไป

- 4.1 ควรมีการฝีกอบรมกระจายไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ให้ทั่วถึงโดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกลจากตัวเมือง
- 4.2 ควรศึกษาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ โดยใช้วัสดุจากผ้าที่ชุมชนออกแบบลวดลายได้ด้วยตัวเอง
- 4.4 ควรมีการฝีกอบรมและให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องการตลาดควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะในเรื่องการออกแบบและการเลือกใช้วัสดุ รวมทั้งบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2539. แผนแม่บทเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ. อุตสาหกรรมสาร.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2546. สูดยอดหมู่บ้านอุตสาหกรรมและผ้าไทย ครั้งที่ 2. เอกสารประกอบการจัดงาน ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค
- เกษมศักดิ์ วิจิตเชื้อ. 2524. หัตถกรรมพื้นบ้านกับการพัฒนาชนบท. อุตสาหกรรมสาร
- คณะสังคมศาสตร์. 2533. รายงานการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลโครงการปีติลป
หัตถกรรมไทย 2531-2532. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ.
- จเด็จ อินสว่าง. 2544. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” วันจันทร์
ที่ 30 เมษายน 2544 ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- กัทธลิษา ผลากร. 2542. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานในพื้นที่ตำบลนาคอเรือ อำเภอ
ฮอด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527. การบริหารการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534. โครงการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวในเรื่องของการซื้อ
สินค้าของที่ระลึกปี 2533. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.
- ชูศรี เทพประทุม. 2534. โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ. กรุงเทพฯ:
- คนัย บุญนาค. 2520. ปัญหาและการบริหารงานฝักอบรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.
- ทองสุข วันแสน. 2537. การพัฒนาหลักสูตรฝักอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่สำหรับประชาชนใน
ชนบท. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- น้อย สิริโชติ. 2524. เทคนิคการฝักอบรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ประการ คุณารักษ์. 2545. กระบวนการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าไหม : กรณีการทอผ้าไหม บ้าน
ตาหยวก ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษาค้นคว้า
อิสระ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประชิด ทิถบุตร. 2531. การออกแบบบรรจุภัณฑ์. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติงเฮ้าส์.
- ปาน สวัสดิ์สาลี. 2531 คู่มือการประเมินผลและติดตามผลการฝักอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ
การฝักอบรม / สัมมนา. ฝ่ายการอบรมและพัฒนาสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

- พรรณณี คุณากรบดินทร์. 2534. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อม ศึกษาเรื่องการใช้สารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืชสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกแห้วเงินจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภิญโญ สาธร. 2517. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- _____ . 2516. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ลักขณา ธนาวรรณกิจ. 2540. ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจกกราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ศิริวรรณ โกณจนาท. 2531. อุตสาหกรรมในครอบครัวกระจายรายได้สู่ชนบท. วารสารเศรษฐกิจและสังคม.
- สมคิด บางโม. 2539. เทคนิคการฝึกอบรม และการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- สุมิตร คุณากร. 2518. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สุวรรณณี ทศนาภิรมย์. 2526. การผลิตและการส่งเสริมจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทยประเภทเครื่องจักรสานไม้ไผ่-หวาย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย ปักมีทอง. 2544. ทักษะคติของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรวิทยาการฝึกอบรมของกรมส่งเสริมสหกรณ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Beach, S. Dale. 1970. **Personnel: The Management of People at Work**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Crawford, Claude C. 1954. **How to make Training Surveys**. Los Angeles: c.c; Crawford.
- David, Pratt. 1980. **Curriculum: Design and Development**. New York: Harcourt Brace Jovanovich Inc.
- Good, C.V. 1973. **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Tyler, Ralph W. 1950. **Basic Principle of Curriculum and Instruction**. Chicago: University of Chicago Press.
- UNESCO. 1977. "Regional Meeting of Environment Education in Asia" **To International Environmental Education Programme**. Paris.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือนำส่งเอกสารของหน่วยงาน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ที่ พธ 0581.02/ 00561

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
วิทยาเขตโชติเวช
168 ถ.ศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

10 พฤษภาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลและการประสานงานฝึกอบรมในโครงการวิจัย

เรียน สหกรณ์จังหวัดลพบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิจัย เรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าชุมชน
ในเขตจังหวัดลพบุรี

2. แบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม จำนวน 60 ชุด

ด้วย นางวลัย หุตะโกวิท และคณะ ได้รับอนุมัติงบประมาณให้ดำเนินงานโครงการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ
พัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองในระดับชุมชน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรม เป็นกลุ่มชุมชน
ในเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งผู้ที่สนใจเข้ารับการฝึกอบรมสามารถเข้าอบรมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในกรณีนี้จึงจำเป็นต้อง
ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานของท่าน เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลความต้องการเข้าอบรม รวมทั้งการ
ประสานงานเพื่อจัดฝึกอบรมแก่ชุมชนดังกล่าว โดยมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

1. สืบหาความต้องการหรือความจำเป็นสำหรับการฝึกอบรม จากผู้สนใจของชุมชนจังหวัด
ลพบุรี จำนวน 60 คน โดย ผู้สนใจดังกล่าวจะต้องระบุหลักสูตรที่ต้องการเข้าอบรม

2. รวบรวมข้อมูลจากผลการสำรวจ

3. ดำเนินการฝึกอบรม

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล และอนุเคราะห์ผู้ประสาน
งานของหน่วยงานท่าน เพื่อจะได้ประสานงานกับคณะผู้วิจัย คือ ผศ. เสาวลักษณ์ คงคาอุทัย ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางวลัย หุตะโกวิท)

รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาเขตโชติเวช

1. ชื่อโครงการ การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า ชุมชนในเขต
จังหวัดลพบุรี

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช

3. หลักการและเหตุผล

ผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอประเภทผ้าเป็นผลิตภัณฑ์กลุ่มหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญ การส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้ที่ทำจากผ้า ได้รับความสนใจจากผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็น ผลิตภัณฑ์ที่สามารถแสดงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยรวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี จากสถานการณ์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้จากผ้าที่ได้มาตรฐานและแบบครบวงจร โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มี หลากหลายรูปแบบเป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภค และสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ เหมาะสมไปสู่ผู้ผลิตระดับชุมชนโดยเฉพาะในจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีความพร้อมทางด้านทรัพยากร วัตถุดิบและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานเป็นที่ ยอมรับ และสามารถแข่งขันในตลาดทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศได้ต่อไป

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองในเขตจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าชุมชนใน
เขตจังหวัดลพบุรี
3. เพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้แก่ประชาชนในชุมชนและผู้สนใจที่เข้ารับการฝึกอบรม

5. เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้าน และประชาชนทั่วไปในชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี จำนวน 60 คน

6. แผนการดำเนินงาน

รายการ	2548					
	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและประสานงาน	↔					
2. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ต้นแบบ		↔				
3. เตรียมการฝึกอบรม			↔			
4. ดำเนินการฝึกอบรม				↔		
5. ประเมินผลการฝึกอบรม					↔	
6. สรุปผลการประเมินและจัดทำรายงาน						↔

6.1 วิธีดำเนินงาน

เป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
วิทยาเขตโชติเวช

วิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
ใช้วิทยากรจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช
โดยแบ่งออกเป็น 2 หลักสูตร จำนวนเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมแต่ละหลักสูตร
รวม 2 วัน และทั้ง 2 หลักสูตรจัดฝึกอบรมในวันและเวลาเดียวกัน

6.2 พื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี

6.3 คุณสมบัติของผู้รับการฝึกอบรม

ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐาน ในการตัดเย็บ และใช้จักรเย็บผ้าได้เป็นอย่างดีจำนวน
รวมทั้งสิ้น 60 คน

6.4 เนื้อหาโดยสังเขป

การถ่ายทอดเทคโนโลยี การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตัดเย็บผลิตภัณฑ์
รูปแบบต่างๆ เช่น กระเป๋า ปลอกหมอน ที่ใส่ทิชชู ซ่อดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้า

7. งบประมาณ

งบประมาณที่เสนอขอ 225,000.00 บาท

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์จากผ้า ของชุมชน
2. สร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์จากผ้า เป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและชุมชนมาก
ยิ่งขึ้น
3. เพิ่มปริมาณการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เป็นการพัฒนาธุรกิจชุมชน
4. ส่งเสริมให้มีการแข่งขัน และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อก้าวสู่ระบบอุตสาหกรรม

9. การติดตามความสำเร็จของโครงการ

ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามหลังการฝึกอบรม

แบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม
โครงการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าสู่ชุมชน
ในเขตจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความต้องการเข้ารับการอบรมเทคโนโลยีการผลิต ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า
 แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เป็นส่วนที่ต้องการทราบเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

ตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการอื่นๆ และข้อเสนอแนะ

เป็นส่วนที่ต้องการให้ท่านระบุผลิตภัณฑ์ที่ต้องการเข้าอบรม จำนวน 1 หลักสูตร
 และระบุสิ่งที่ต้องการให้ช่วยเหลือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงความเป็นจริง
 เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. เพศ
 1. () หญิง
 2. () ชาย
3. ที่อยู่.....
4. อายุ.....ปี
5. อาชีพ.....
6. รายได้ต่อเดือน.....บาท
7. การศึกษา
 1. () ประถมศึกษา
 2. () มัธยมศึกษา
 3. () อนุปริญญา หรือเทียบเท่า
 4. () อื่นๆ โปรดระบุ.....

กำหนดการฝึกอบรมโครงการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าชุมชน

ในเขตจังหวัดลพบุรี

หลักสูตรที่ 1

การออกแบบและตัดเย็บกระเป๋าสตรีและ การออกแบบและตัดเย็บหมอนอิง

วันที่ 16 – 17 กรกฎาคม 2548 ณ อ. สระโบสถ์ จ. ลพบุรี

วันที่	8.30-9.00	9.00-10.30	10.45-12.00	13.00-14.30	14.45-16.30
16 ก.ค. 48	ลงทะเบียน	รูปแบบรูปทรงและหลักการ ออกแบบกระเป๋าสตรีจากผ้า วิทยากร อ. อรพิน อ. จุฑาทิพ	การออกแบบและตัดเย็บกระเป๋าสตรีแบบมีหูหิ้ว วิทยากร อ. อรพิน อ. จุฑาทิพ		
17 ก.ค. 48	ลงทะเบียน	ขนาดและรูปแบบของหมอนอิง ลักษณะต่าง ๆ และการตก แตงหน้าหมอน วิทยากร อ. อรพิน อ. จุฑาทิพ	การออกแบบและการตัดเย็บหมอนอิง วิทยากร อ. อรพิน อ. จุฑาทิพ		

หมายเหตุ

เวลา 10.30 - 10.45 และ 14.30 - 14.45 พักรับประทานอาหารว่าง

เวลา 12.00 - 13.00 พักรับประทานอาหารกลางวัน

กำหนดการฝึกอบรมโครงการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าชุมชน

ในเขตจังหวัดลพบุรี

หลักสูตรที่ 2

การออกแบบและตัดเย็บที่ใส่กล่องทิชชู และการประดิษฐ์ช่อดอกไม้จากผ้าแบบต่าง ๆ

วันที่ 16 – 17 กรกฎาคม 2548 ณ อ. โคกสำโรง จ. ลพบุรี

วันที่	8.30-9.00	9.00-10.30	10.45-12.00	13.00-14.30	14.45-16.30
16 ก.ค. 48	ลงทะเบียน	ลักษณะรูปทรงและหลักการ ออกแบบที่ใส่กล่องทิชชูจากผ้า วิทยากร ผอ. วลัย ผศ. บุษรา ผศ. เสาวลักษณ์	การออกแบบและตัดเย็บที่ใส่กล่องทิชชูทรงยาว วิทยากร ผอ. วลัย ผศ. บุษรา และ ผศ. เสาวลักษณ์		
17 ก.ค. 48	ลงทะเบียน	รูปแบบและหลักการออกแบบ ช่อดอกไม้จากผ้า วิทยากร ผอ. วลัย ผศ. บุษรา ผศ. เสาวลักษณ์	การออกแบบและประดิษฐ์ช่อดอกไม้จากผ้า วิทยากร ผอ. วลัย ผศ. บุษรา และ ผศ. เสาวลักษณ์		

หมายเหตุ

เวลา 10.30 - 10.45 และ 14.30 - 14.45 พักรับประทานอาหารว่าง

เวลา 12.00 - 13.00 พักรับประทานอาหารกลางวัน

บันทึกข้อความ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	
วิทยาเขตโชติเวช	01005
รับที่	
วันที่	5 กค. ๕๘
เวลา	16.๐๐ น.

ส่วนราชการ โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

ที่ วันที่ 5 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขออนุญาตเรียนเชิญอาจารย์ในวิทยาเขตโชติเวชเป็นวิทยากรฝึกอบรม

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาเขตโชติเวช

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ตารางการฝึกอบรม จำนวน 1 ฉบับ
2. ใบตอบรับการเป็นวิทยากร จำนวน 5 ฉบับ

ด้วยคิดค้น นางวลัย หุตะโกวิท หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าสู่ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งโครงการดังกล่าวมีการฝึกอบรมความรู้แก่ชุมชนในจังหวัดลพบุรี โดยกำหนดให้มีการฝึกอบรมในวันที่ 16-17 กรกฎาคม 2548 และมีการฝึกอบรมรวม 2 หลักสูตรคือ

หลักสูตรที่ 1 ณ กลุ่มชุมชนตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

หลักสูตรที่ 2 ณ กลุ่มชุมชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ในการนี้โครงการฯ มีความจำเป็นต้องใช้วิทยากรที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นอย่างยิ่ง จึงขออนุญาตเรียนเชิญ

1. ผอ. วลัย หุตะโกวิท เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 2
2. ผศ. นุชรา ตรีอระชา เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 2
3. อ. อรพิน ชำนาญศิลป์ เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 1
4. อ. จุชาติภ รัตนระนาพันธ์ เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 1
5. ผศ. เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 2

ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(นางวลัย หุตะโกวิท)

หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

อนุญาต ๗ ๗ ๑๑๑ วิทยาเขตโชติเวช

ใบตอบรับเป็นวิทยากร

ที่ วิทยาเขต โซติเวช

วันที่

กรกฎาคม 2548

เรื่อง การเป็นวิทยากร โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

เรียน หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

ตามที่ท่านได้เชิญข้าพเจ้า นาง วลัย หุตะโกวิท เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 16 เดือน กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 17 เดือน กรกฎาคม 2548 รวม 2 วัน จำนวน ชั่วโมงทั้งหมด 12 ชั่วโมง

ข้าพเจ้า ()

ยินดีมาเป็นวิทยากร

()

ไม่สามารถมาเป็นวิทยากรได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

.....
(นางวลัย หุตะโกวิท)

ใบตอบรับเป็นวิทยากร

ที่ วิทยาเขต โชติเวช

วันที่

กรกฎาคม 2548

เรื่อง การเป็นวิทยากร โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

เรียน หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

ตามที่ท่านได้เชิญข้าพเจ้า ผศ. บุญรา สร้อยระย้า เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 16 เดือน กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 17 เดือน กรกฎาคม 2548 รวม 2 วัน จำนวน ชั่วโมงทั้งหมด 12 ชั่วโมง

ข้าพเจ้า ()

ยินดีมาเป็นวิทยากร

()

ไม่สามารถมาเป็นวิทยากรได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ผศ. บุญรา สร้อยระย้า)

ใบตอบรับเป็นวิทยากร

ที่ วิทยาเขต โซติเวช

วันที่

กรกฎาคม 2548

เรื่อง การเป็นวิทยากรโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

เรียน หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

ตามที่ท่านได้เชิญข้าพเจ้า นาง อรพิน ชำนาญศิลป์ เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 1 ตั้งแต่ วันที่ 16 เดือน กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 17 เดือน กรกฎาคม 2548 รวม 2 วัน จำนวน ชั่วโมงทั้งหมด 12 ชั่วโมง

ข้าพเจ้า ())

ยินดีมาเป็นวิทยากร

())

ไม่สามารถมาเป็นวิทยากรได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นาง อรพิน ชำนาญศิลป์)

ใบตอบรับเป็นวิทยากร

ที่ วิทยาเขต โซดิเวซ

วันที่

กรกฎาคม 2548

เรื่อง การเป็นวิทยากร โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

เรียน หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

ตามที่ท่านได้เชิญข้าพเจ้า นาง จุฑาทิพ รัตนะนราพันธ์ เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 16 เดือน กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 17 เดือน กรกฎาคม 2548 รวม 2 วัน จำนวน ชั่วโมงทั้งหมด 12 ชั่วโมง

ข้าพเจ้า ())

ยินดีมาเป็นวิทยากร

())

ไม่สามารถมาเป็นวิทยากรได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นาง จุฑาทิพ รัตนะนราพันธ์)

ใบตอบรับเป็นวิทยากร

ที่ วิทยาเขต โซติเวซ

วันที่

กรกฎาคม 2548

เรื่อง การเป็นวิทยากรโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

เรียน หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าฯ

ตามที่ท่านได้เชิญข้าพเจ้า ผศ. เสาวลักษณ์ คงกาญจนาย เป็นวิทยากรหลักสูตรที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 16 เดือน กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 17 เดือน กรกฎาคม 2548 รวม 2 วัน จำนวน ชั่วโมงทั้งหมด 12 ชั่วโมง

ข้าพเจ้า ())

ยินดีมาเป็นวิทยากร

())

ไม่สามารถมาเป็นวิทยากรได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

.....
(ผศ. เสาวลักษณ์ คงกาญจนาย)

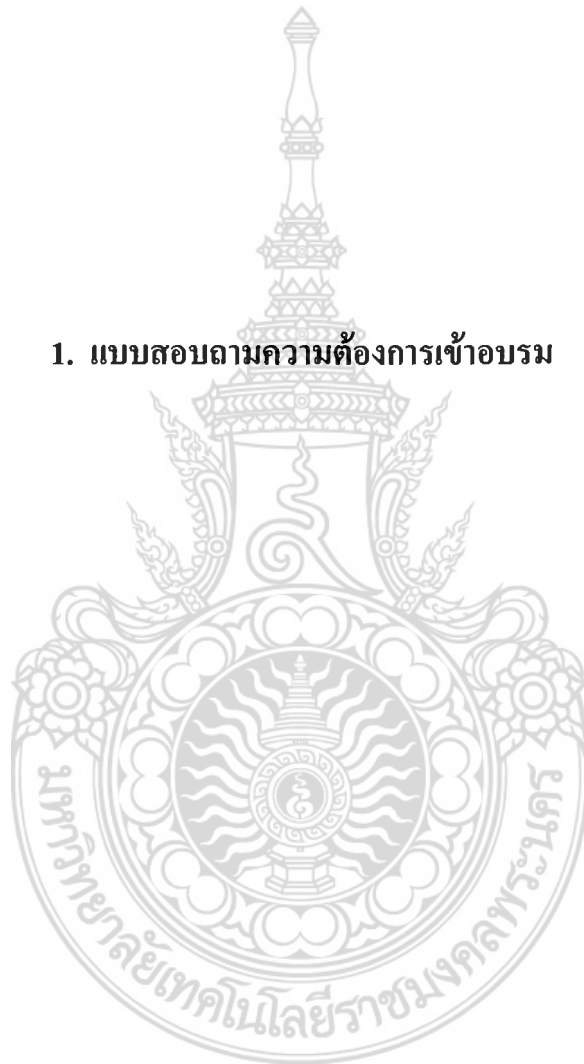

ภาคผนวก ข.

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในโครงการวิจัยฯ

1. แบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม
2. แบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

1. แบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม

แบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม
โครงการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้าสู่ชุมชน
ในเขตจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความต้องการเข้ารับการอบรมเทคโนโลยีการผลิต ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า
แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เป็นส่วนที่ต้องการทราบเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

ตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ

เป็นส่วนที่ต้องการให้ท่านระบุผลิตภัณฑ์ที่ต้องการเข้าอบรม จำนวน 1 หลักสูตร และระบุสิ่งที่ต้องการให้ช่วยเหลือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. เพศ
 1. () หญิง
 2. () ชาย
3. ที่อยู่.....
.....
4. อายุ.....ปี
5. อาชีพ.....
6. รายได้ต่อเดือน.....บาท
7. การศึกษา
 1. () ประถมศึกษา
 2. () มัธยมศึกษา
 3. () อนุปริญญา หรือเทียบเท่า
 4. () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. แบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

แบบประเมินหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า
ผู้ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี
(สำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม)

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินหลักสูตร และกระบวนการฝึกอบรมตามความคิดเห็น
 ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

แบบประเมินแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

คำชี้แจง : โปรดพิจารณารายละเอียดของข้อคำถามว่าท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด แล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

โดยระดับความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด หรือ ไม่เหมาะสม

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม					
ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
1 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม					
2 สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านโครงสร้างของหลักสูตร					
3 จำนวนเวลาที่อบรมภาคทฤษฎี					
4 จำนวนเวลาที่อบรมภาคปฏิบัติ					
5 จำนวนเวลาที่อบรมตลอดหลักสูตร					
ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร					
6 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
7 เรียงลำดับได้เหมาะสม					
8 เป็นความรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับปัจจุบัน					
9 ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ได้					
10 ความเหมาะสมของเนื้อหาโดยรวม					
ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม					
11 กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
12 กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ ได้ดี					
13 กิจกรรมก่อให้เกิดแรงจูงใจในการอบรม					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม					
ด้านวิทยากร					
1 จำนวนวิทยากร					
2 วิทยากรมีการเตรียมการอบรมอย่างดี					
3 ความรู้ของวิทยากรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร					
4 ทักษะความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ของวิทยากร					
5 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร					
6 การตอบข้อซักถามและการให้คำปรึกษาแนะนำของวิทยากร					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านวัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการอบรม และห้องฝึกอบรม					
7. ความเพียงพอของวัสดุฝึก					
8. คุณภาพของวัสดุฝึก					
9. ความเพียงพอของอุปกรณ์ และเครื่องใช้ ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ					
10. ความมีประสิทธิภาพของอุปกรณ์และเครื่องใช้ ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ					
11. ความเพียงพอของเอกสาร					
12. ขนาดของห้องฝึกอบรม					
13. การจัดห้องปฏิบัติการเหมาะสมกับกิจกรรม					
14. ความน่าสนใจและเหมาะสมของตัวอย่างผลิตภัณฑ์					
ด้านการดำเนินการฝึกอบรม					
15. วิทยากรใช้เวลาตรงตามตารางที่กำหนด					
16. วิทยากรแจ้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ผู้เข้าอบรมทราบก่อนการอบรม					
17. จัดการอบรมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร					
18. กระบวนการอบรมมีการส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมสามารถสร้างงานสร้างอาชีพได้ด้วยตัวเอง					
19. กระบวนการฝึกอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ และผลิตภัณฑ์จากผ้าที่มีในชุมชน					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง : โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค.

หลักสูตรฝึกอบรม

- 1. โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม**
- 2. แผนการฝึกอบรม**
- 3. เอกสารประกอบการฝึกอบรม**

1. โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมการทำผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า

1. หลักการและเหตุผล

จากความต้องการที่จะช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาการผลิตในระดับชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และสามารถแข่งขันในตลาดได้

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาความรู้และทักษะในด้านการผลิต ผลิตภัณฑ์จากผ้า

2.2 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน หรือการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์ทั่วไป

3.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ด้านการออกแบบ และการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ

3.2 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะในการออกแบบและตัดเย็บผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ

3.3 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้และทักษะที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

3.4 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการผลิตผ้าทอมือ และผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ

4. ผู้รับผิดชอบ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขต ชาติเขวาส

5. ระยะเวลา

ใช้เวลาฝึกอบรมวันละ 6 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 วัน รวม 12 ชั่วโมง
(โดยแบ่งออกเป็น 2 หลักสูตร หลักสูตรละ 12 ชั่วโมง)

6. สถานที่ฝึกอบรม

ชุมชนตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ และศูนย์ฝึกอาชีพองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

7. กลุ่มผู้รับการฝึกอบรม

กลุ่มชุมชนตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ กลุ่มชุมชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

8. โครงสร้างหลักสูตร

8.1 การบรรยาย

8.1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋	เวลา	1 ชั่วโมง
8.1.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประเภทหมอนอิง	เวลา	1 ชั่วโมง
8.1.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประเภทกล่องทิชชู	เวลา	1 ชั่วโมง
8.1.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประเภทช่อดอกไม้จากผ้า	เวลา	1 ชั่วโมง

8.2 การฝึกปฏิบัติ

8.2.1 ฝึกปฏิบัติการทำกระเป๋าดูสตรี	เวลา	5 ชั่วโมง
8.2.2 ฝึกปฏิบัติการทำหมอนอิง	เวลา	5 ชั่วโมง
8.2.3 ฝึกปฏิบัติการทำช่อดอกไม้จากผ้า	เวลา	5 ชั่วโมง
8.2.4 ฝึกปฏิบัติการทำกล่องทิชชู	เวลา	5 ชั่วโมง

9. เนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระแบ่งเป็น 4 เรื่องคือ

- 9.1 กระเป๋าดูสตรี
- 9.2 หมอนอิง
- 9.3 กล่องทิชชู
- 9.4 ช่อดอกไม้จากผ้า

10. กิจกรรมการเรียนการสอน

บรรยาย อภิปราย สาธิต ปฏิบัติ

11. การประเมินผล

- 11.1 พิจารณาจากผลงานสำเร็จในการฝึกปฏิบัติ
- 11.2 พิจารณาจากผลการประเมินหลักสูตร และ กระบวนการฝึกอบรม

2. แผนการฝึกอบรม

แผนการฝึกอบรม

แผนการฝึกอบรม การทำผลิตภัณฑ์จากผ้า เรื่องที่ 1 วัตถุประสงค์ทั่วไป มีทักษะในการตัดเย็บกระเป๋าสตรีจากผ้าทอมือ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	เวลา	ประเมินผล
1. ระบุรูปทรงและลักษณะของกระเป๋าจากผ้าที่นิยมใช้ในปัจจุบัน	1. กระเป๋าถือสตรีที่ทำจากผ้ามีหลายขนาดและหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับประโยชน์ใช้สอยและสมัยนิยม	1. รูปทรงและลักษณะของกระเป๋าจากผ้ารูปแบบต่างๆ	1. อธิบายลักษณะรูปทรงและหลักการออกแบบ	1. ตัวอย่างกระเป๋าถือสตรีทำจากผ้าฝ้ายทอมือ	6 ชั่วโมง	ประเมินผลจากการซักถามและผลงานสำเร็จ
2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ	2. ผ้าฝ้ายทอมือ สามารถนำมาออกแบบตัดเย็บกระเป๋าถือสตรีรูปทรงต่างๆ ได้อย่างสวยงาม	2. การออกแบบและการตัดเย็บกระเป๋าถือสตรีจากผ้าฝ้าย	2. อธิบายประกอบ การสาธิตวิธีการตัดและเย็บประกอบชิ้นงาน	2. ตัวอย่างชิ้นตอนการตัดเย็บ		
3. อธิบายขั้นตอนการวางแบบและการเผื่อเย็บ			3. ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน	3. เอกสารประกอบ		
4. อธิบายขั้นตอนการเย็บประกอบชิ้นงาน			4. ผู้เข้าอบรมนำเสนอผลงาน			
5. ตัดเย็บกระเป๋าสตรีด้วยผ้าฝ้ายทอมือ			5. วิทยากรประเมินผลการปฏิบัติงาน			

แผนการฝึกอบรม

แผนการฝึกอบรม การทำผลิตภัณฑ์จากผ้า เรื่องที่ 2 วัตถุประสงค์ทั่วไป มีทักษะในการตัดเย็บหมอนอิงจากผ้าทอมือ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	เวลา	ประเมินผล
1. ระบุรูปทรงและลักษณะของหมอนอิงที่นิยมใช้ในปัจจุบัน 2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ 3. อธิบายขั้นตอนการวางแบบและการเย็บ 4. อธิบายขั้นตอนการเย็บประกอบชิ้นงาน 5. ตัดเย็บหมอนด้วยผ้าฝ้ายทอมือ	1. หมอนอิงมีหลายขนาดและหลายรูปแบบที่น่าสนใจ 2. ผ้าฝ้ายทอมือ สามารถนำมาออกแบบตัดเย็บหมอนอิงได้หลายรูปแบบอย่างเหมาะสม สวยงาม	1. รูปทรงและลักษณะของหมอนอิงแบบต่าง ๆ 2. การออกแบบและการตัดเย็บหมอนอิงแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส	1. อธิบายลักษณะรูปทรงและหลักการออกแบบ 2. อธิบายประกอบ การสาริตวิธีการตัดและเย็บประกอบชิ้นงาน 3. ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน 4. ผู้เข้าอบรมนำเสนอผลงาน 5. วิทยากรประเมินผลการปฏิบัติงาน	1. ตัวอย่างหมอนทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสรูปแบบต่าง ๆ 2. ตัวอย่างขั้นตอนการตัดเย็บ 3. เอกสารประกอบ	6 ชั่วโมง	ประเมินผลจากการซักถามและผลงานสำเร็จ

แผนการฝึกอบรม

แผนการฝึกอบรม การทำผลิตภัณฑ์จากผ้า เรื่องที่ 3 วัตถุประสงค์ทั่วไป มีทักษะในการตัดเย็บที่ใส่กล่องทึชจากผ้าทอมือ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	เวลา	ประเมินผล
1. ระบุรูปทรงและลักษณะของกล่องทึชที่นิยมใช้ในปัจจุบัน 2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ 3. อธิบายขั้นตอนการวางแบบและการเย็บ 4. อธิบายขั้นตอนการเย็บประกอบชิ้นงาน 5. ตัดเย็บที่ใส่กล่องทึชด้วยผ้าฝ้ายทอมือ	1. ที่ใส่กล่องทึชที่ทำจากผ้ารูปแบบต่างๆ 2. ผ้าฝ้ายทอมือ โดยเฉพาะผ้าขาวม้าสามารถนำมาออกแบบตัดเย็บที่ใส่กล่องทึชได้อย่างเหมาะสมสวยงาม	1. รูปทรงและลักษณะของกล่องทึชแบบต่างๆ 2. การออกแบบและการตัดเย็บที่ใส่กล่องทึชแบบทรงยาว	1. อธิบายลักษณะรูปทรงและหลักการออกแบบ 2. อธิบายประกอบ การสารคดีวิธีการตัดและเย็บประกอบชิ้นงาน 3. ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน 4. ผู้เข้าอบรมนำเสนอผลงาน 5. วิทยากรประเมินผลการปฏิบัติงาน	1. ตัวอย่างที่ใส่กล่องทึชรูปแบบต่างๆ 2. ตัวอย่างขั้นตอนการตัดเย็บ 3. เอกสารประกอบ	6 ชั่วโมง	ประเมินผลจากการซักถามและผลงานสำเร็จ

แผนการฝึกอบรม

แผนการฝึกอบรม การทำผลิตภัณฑ์จากผ้า เรื่องที่ 4 วัสดุประสงค์ทั่วไป มีทักษะในการประดิษฐ์ช่อดอกไม้จากผ้า

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	ความคิดรวบยอด	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	เวลา	ประเมินผล
1. บอกรูปทรงและลักษณะของดอกไม้ประดิษฐ์ 2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ดอกกุหลาบจากผ้า 3. อธิบายขั้นตอนการทำดอกกุหลาบ 4. อธิบายขั้นตอนการเข้าช่อและการตกแต่งช่อดอกไม้	1. ดอกไม้ประดิษฐ์ที่นิยมใช้ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ 2. ผ้าฝ้ายและผ้าไหมทอมือสามารถนำมาประดิษฐ์เป็นช่อดอกไม้ได้อย่างสวยงาม	1. หลักการประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้า 2. การตัดผ้าและการทำดอกกุหลาบ 3. การประกอบช่อ	1. อธิบายหลักการประดิษฐ์ดอกไม้แบบต่างๆ 2. บรรยายประกอบ การสาธิตทำดอกกุหลาบ และการเข้าช่อ 3. ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน 4. ผู้เข้าอบรมนำเสนอผลงาน 5. วิทยากรประเมินผลการปฏิบัติงาน	1. ตัวอย่างที่ช่อดอกไม้จากผ้าแบบต่างๆ 2. ตัวอย่างขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกกุหลาบ 3. เอกสารประกอบ	6 ชั่วโมง	ประเมินผลจากการซักถามและผลงานสำเร็จ

3. เอกสารประกอบการฝึกอบรม

การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า
 ชุมนุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี

เอกสารประกอบการฝึกอบรม
 หลักสูตร การทำผลิตภัณฑ์จากผ้า
 วันที่ 16-17 กรกฎาคม 2548

วิทยากร

ผอ. วลัย หุตะโกวิท

ผศ. บุษรา สร้อยระย้า

อาจารย์ อรพิน ชำนาญศิลป์

อาจารย์ จุฑาทิพ รัตนะนราพันธ์

ผศ. เสาวลักษณ์ คงกาญจนาย

ผู้รับผิดชอบโครงการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช

168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ 0-2281-0545 , 0-2282-8531-2 โทรสาร 0-2282-4490

<http://www.chtwc.rmutp.ac.th>

สารบัญ

	หน้า
กระเป๋าดื้อ	
ลักษณะรูปทรงของกระเป๋าดื้อ	1
สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการทำกระเป๋าดื้อ	2
การตัดเย็บกระเป๋าดื้อ	3
หมอนอิง	
การเลือกผ้าสำหรับทำปลอกหมอนอิง	10
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บหมอนอิง	11
การตกแต่งหน้าหมอนอิง	12
การตัดเย็บหมอนอิง	13
กล่องทิชชู	
วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บกล่องทิชชู	19
การตกแต่งกล่องให้สวยงาม	20
การตัดเย็บกล่องทิชชู	21
ช่อดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้า	
หลักการประดิษฐ์ดอกไม้	27
การตัดผ้า	29
วิธีทำ	29

กระเป๋าคือผลิตภัณฑ์จากผ้าอีกประเภทหนึ่งที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีหลากหลายรูปแบบ เช่น กระเป๋าถือ กระเป๋าสะพาย กระเป๋าเอกสาร กระเป๋าเดินทาง และเป๋าส่งเงิน เป็นต้น การออกแบบรูปทรง ขนาด และการเลือกใช้วัสดุอาจแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับประโยชน์ใช้สอย และวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความนิยมหรือความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในปัจจุบันและในอนาคตเป็นสำคัญอีกด้วย

ลักษณะรูปทรงของกระเป๋า

สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภทคือ

1. กระเป๋าที่มีรูปทรงเฉพาะ คือกระเป๋าที่มีลักษณะแข็งแรงทรงตัวได้ดี และรูปทรงไม่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย วัสดุที่นำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทที่มีความแข็งแรง เช่น หนังชนิดต่างๆ แผ่นพลาสติก และวัสดุจากธรรมชาติอื่นๆ

2. กระเป๋าที่ยืดหยุ่นไปตามขนาดและรูปทรงของสิ่งของที่อยู่ภายใน กระเป๋าประเภทนี้ส่วนใหญ่จะทำมาจากวัสดุประเภทผ้า และนิยมใช้เป็นกระเป๋าถือ หรือสะพายโดยทั่วไป และมักเป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นและวัยหนุ่มสาว กระเป๋าประเภทนี้จะไม่เน้นในเรื่องความแข็งแรงทนทาน แต่จะให้ความสำคัญในเรื่องของการออกแบบรูปแบบ การเลือกใช้ผ้าและวัสดุที่นำมาตกแต่ง ซึ่งวัสดุประเภทพื้นบ้านที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย ทั้งผ้าทอมือและวัสดุตกแต่งประเภทที่ทำมาจากธรรมชาติ กำลังได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการทำกระเป๋า

1. วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า การเลือกใช้วัสดุขึ้นอยู่กับรูปแบบรูปทรง และประโยชน์ใช้สอย วัสดุที่นิยมใช้ทำกระเป๋าได้แก่ หนังสัตว์ ผ้า พลาสติก แผ่นสานจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ผักตบ ป่าน ปอ เสื่อกก กาบตาล กาบหมาก กาบกล้วย หวาย และไม้ไผ่ เป็นต้น สำหรับวัสดุประเภทที่ทำมาจากธรรมชาติ จำเป็นต้องผ่านกระบวนการทำความสะอาด การตากแห้ง และการป้องกันไม่ให้เกิดเชื้อรา ก่อนนำมาใช้งาน

2. การออกแบบกระเป๋า กระเป๋านอกจากจะใช้ประโยชน์เพื่อใส่สิ่งของต่าง ๆ แล้ว กระเป๋าบางประเภท ยังสามารถเสริมบุคลิกภาพให้กับผู้ใช้อีกด้วย ดังนั้นการออกแบบรูปทรงและขนาดของกระเป๋า จึงควรให้เหมาะสมกับรูปร่างของผู้ใช้ โดยเฉพาะถ้าเป็นกระเป๋าประเภทสะพาย หรือกระเป๋ามีสาย ความยาวของกระเป๋าต้องพอเหมาะไม่ยาวหรือสั้นจนเกินไป ส่วนการออกแบบ ลวดลายและการเลือกใช้สี ต้องคำนึงถึงสีของเสื้อผ้าที่กำลังเป็นที่นิยมด้วย

3. การเลือกผ้าสำหรับทำกระเป๋าถือที่ทำจากผ้า ในปัจจุบันผ้าที่เป็นผ้าทอพื้นบ้านของไทย มีลวดลายและสีสันสวยงามและมีหลายรูปแบบ การเลือกผ้าควรให้มีขนาดพอเหมาะกับขนาดของกระเป๋า ถ้าเลือกผ้าที่มีลายใหญ่ จะทำให้ลายขาดหายไปไม่สมบูรณ์ แต่ถ้าเลือกลายเล็กเกินไป กระเป๋า ก็จะไม่มีจุดเด่น ดังนั้นควรเลือกลายที่เด่นที่สุดวางไว้ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจน เพื่อให้กระเป๋าดูเด่นสะดุดตาและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

4. การตกแต่งกระเป๋าให้สวยงาม การตกแต่งกระเป๋าให้สวยงามสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน และที่นิยมคือ

4.1 การตกแต่งด้วยการปัก โดยใช้ไหมปักลวดลายด้วยมือ หรือด้วยจักร หรือปักตกแต่งด้วยลูกปัดและเลื่อมซึ่งนิยมตกแต่งกระเป๋าที่ต้องการความหรูหราและใช้ในงานกลางคืน มากกว่ากลางวัน

4.2 การตกแต่งด้วยดอกไม้ โดยการนำดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้ามาประดับตกแต่งบนกระเป๋าเพื่อเพิ่มความสวยงาม และเพิ่มมูลค่ายิ่งขึ้น

4.3 การใช้เครื่องประดับตกแต่ง โดยการนำเครื่องประดับประเภทโลหะประเภทเพชรเทียม หรือหินประดับแบบต่าง ๆ เช่น เข็มกลัด สร้อย มาติดตกแต่งกระเป๋า หรือแม้แต่การเลือกกระดุมที่สวยงามจะช่วยเพิ่มความสวยงามให้กับกระเป๋าได้มากยิ่งขึ้น

การตัดเย็บกระเป๋า

สำหรับกระเป๋า ขนาดกว้าง 36 ซม. สูง 42 ซม.

วัสดุที่ใช้

ผ้าฝ้าย สำหรับทำตัวกระเป๋าด้านนอก

ผ้าดิบ สำหรับทำตัวกระเป๋าด้านใน

ผ้าแข็งชนิดกาว สำหรับทำก้นกระเป๋า

แผ่นโพลีเอสเตอร์ หรือแผ่นฟองน้ำ ใ้ร่องด้านใน

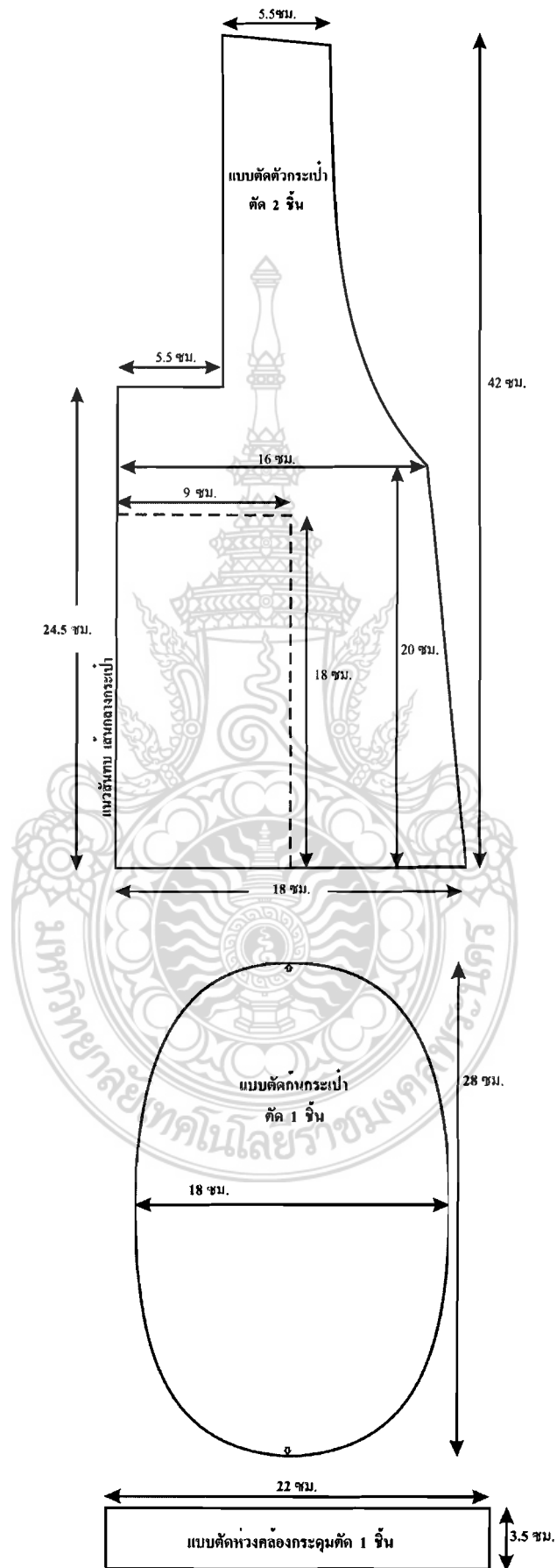
ซิปสีครีม ความยาว 7 นิ้ว 1 เส้น

กระดุมไม้ 1 เม็ด

ด้ายสีเดียวกับผ้า และอุปกรณ์การตัดเย็บ

การตัดผ้า

ผ้าฝ้าย	ตัดตามแบบตัดตัวกระเป๋าด้านนอก	2	ชิ้น
	ตัดตามแบบตัดก้นกระเป๋าด้านนอก	1	ชิ้น
	ตัดตามแบบตัดห้วงคล้องกระดุมจำนวน	1	ชิ้น
ผ้าดิบ	ตัดตามแบบตัดตัวกระเป๋าด้านใน	2	ชิ้น
	ตัดตามแบบตัดก้นกระเป๋าด้านใน	1	ชิ้น
	ตัดผ้าทำกระเป๋าดัดซิปด้านใน		
	ขนาด 20 X 20 จำนวน	1	ชิ้น
ผ้ากาว	ตัดตามแบบตัดก้นกระเป๋าด้านใน	1	ชิ้น
แผ่น โพลี	ตัดตามแบบตัดตัวกระเป๋าด้านใน	2	ชิ้น

วิธีเย็บกระเป๋

ตัดผ้าตามแบบตัดโดยเย็บโดยรอบ 1 ซม. ทุกชั้น แล้วนำมาครอยหรือขีดเส้นแนวเย็บ โดยขีดเส้นแนวเย็บเท่าแบบตัดที่กำหนดให้ทุกชั้น และทำเครื่องหมายตำแหน่งจุดกึ่งกลางตามแบบตัด แล้วนำมาเย็บตามขั้นตอนดังนี้

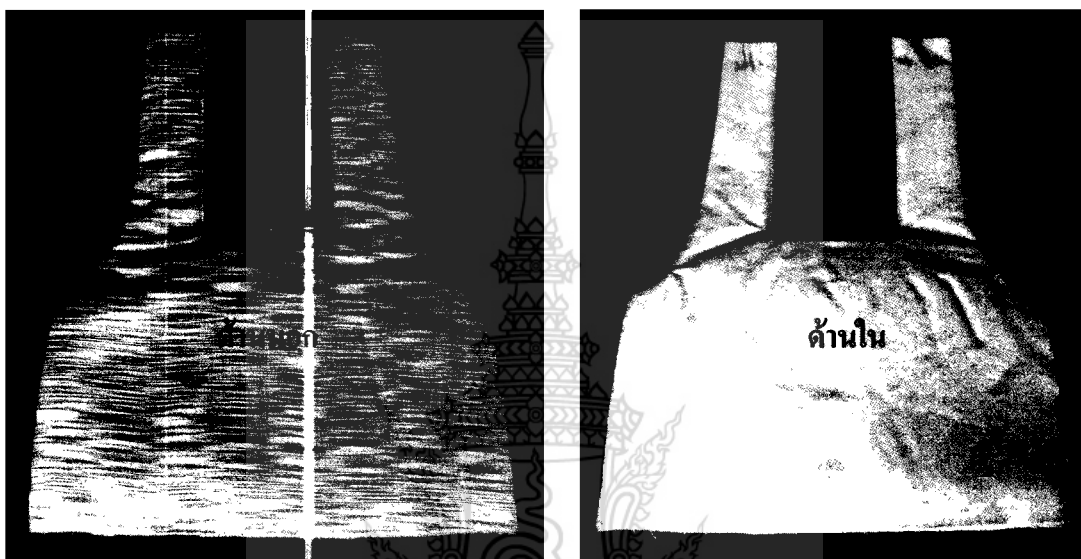

นำผ้าดิบที่ตัดขนาด 20 X 20 ซม. มาพับด้านบนแล้ววางทาบบนซิปเย็บตะเข็บ จากนั้น รูดซิปปิดและพับริมด้านข้างของผ้าดิบทั้ง 2 ด้าน นำไปวางทาบบนผ้าดิบชั้นที่เป็นตัวกระเป๋าด้านหลังตามตำแหน่งในแบบตัด เเนาและเย็บซิดริมโดยรอบ โดยด้านบนเย็บทับบนขอบผ้าซิป

ขั้นที่ 2

นำผ้าที่ตัดตามแบบตัวกระเป๋ามาวางซ้อนกัน โดยวางแผ่นโพลีไวนิลไว้ด้านล่าง ผ้าฝ้ายอยู่ระหว่างกลาง และผ้าคิบบอยู่ด้านบน เเนาผ้าทั้ง 3 ชั้นให้ติดกัน จากนั้นเย็บตะเข็บตรงกลางระหว่างหูและเมื่อเย็บเสร็จแล้วตัดบากมุมทั้ง 2 ด้านดังภาพ และเย็บตะเข็บด้านข้างของหูทั้ง 2 ด้าน

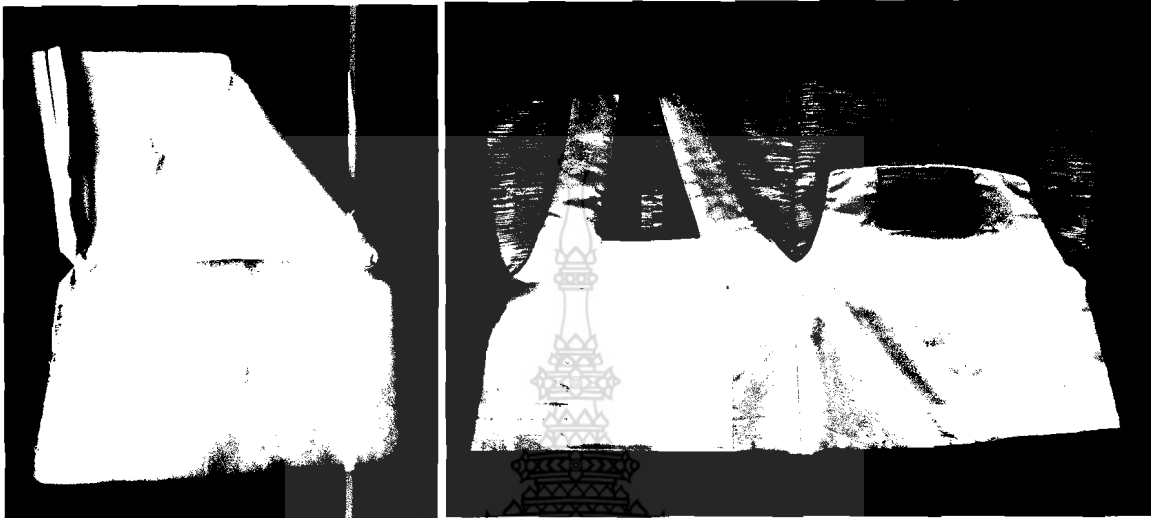
เมื่อเย็บเรียบร้อยแล้วคลบกลับออกมา แล้วเย็บตะเข็บซิดริมหูด้านใน ทำวิธีเดียวกันนี้กับชั้นตัวกระเป๋าทิ้ง ด้านหน้าและด้านหลัง

ขั้นที่ 3

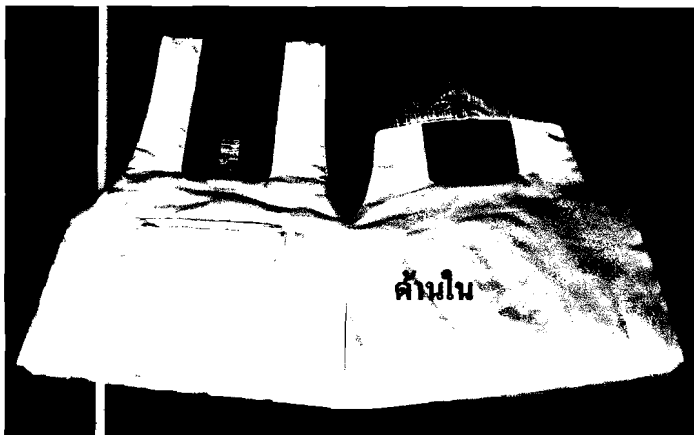
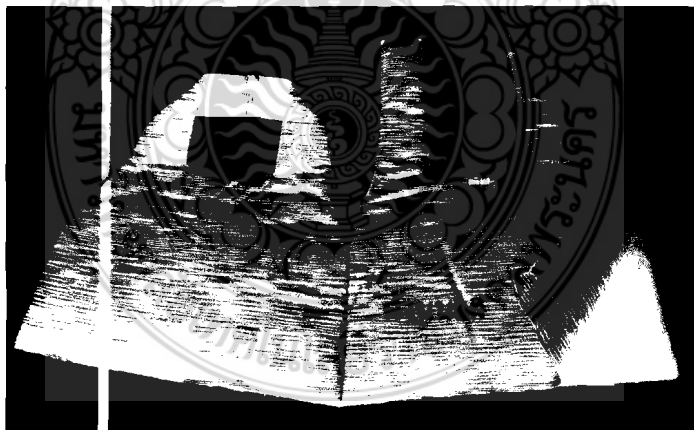

เย็บห่วงคล้องกระดุม โดยพับริมผ้าด้านยาวเข้ามาทั้ง 2 ด้าน พับทบแล้วเย็บตะเข็บซิดริม จากนั้นรีดพับเป็นห่วงดังภาพ เย็บตะเข็บยึดให้ติดกันโดยเย็บห่างจากปลายแหลมเข้ามา 2.5 ซม. จากนั้นนำไปเย็บติดกับตัวกระเป๋าด้านหลังโดยเย็บติดทางด้านนอก

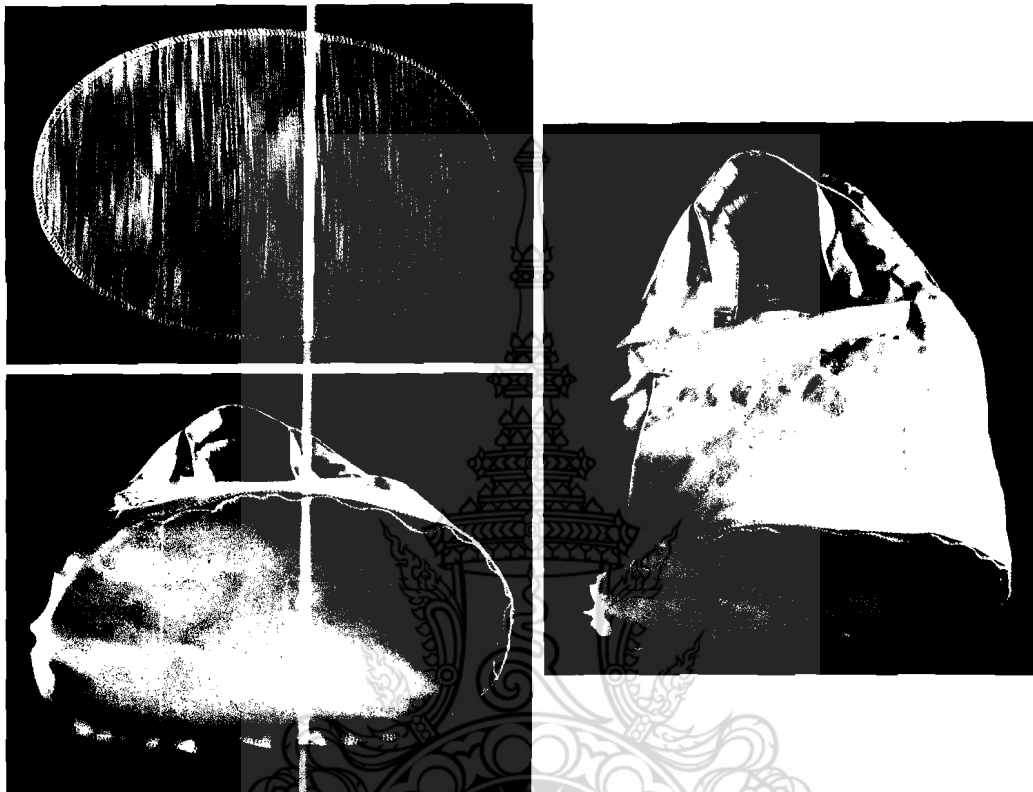
ขั้นที่ 4

เย็บต่อตะเข็บด้านข้าง นำตัวกระเป๋าด้านหน้ามาเย็บต่อกับด้านหลัง โดยจับผ้าฝ้ายกับผ้าฝ้าย ให้แนวตะเข็บตรงกัน จับผ้าคิบบกับผ้าคิบให้แนวตะเข็บตรงกัน และหันด้านลูกประกบกัน เน่าและเย็บตะเข็บข้างตลอดแนว เมื่อเย็บตะเข็บข้างเสร็จแล้วจึงเย็บต่อตะเข็บกลางหู ทำวิธีเดียวกันทั้ง 2 ด้าน

ขั้นที่ 4

เย็บประกอบกันกระเป๋าด้านบน โดยนำผ้าขาวมารัดติดกับผ้าฝ้ายแล้วเย็บติดกับผ้าดิบโดยเย็บริมและกันดั้ยให้เรียบร้อย ทำเครื่องหมายจุดกึ่งกลางตามที่กำหนดไว้บนแบบตัด จากนั้นนำมาเนาติดกับตัวกระเป๋าด้านบน โดยให้จุดที่ทำเครื่องหมายไว้บนชิ้นกันกระเป๋าด้านบนตรงกับแนวเส้นตะเข็บข้างของตัวกระเป๋าด้านบน เเนาเสร็จแล้วเย็บตะเข็บโดยรอบกันกระเป๋าด้านบน

ขั้นที่ 5

เข็บบูกระเป่า โดยพับทบตามแนวยาวแล้วเข็บตะเข็บยึดแนวพับให้ติดกัน โดยเข็บยาวห่างจากจุดรอยต่อด้านละ 7 ซม. จากนั้นเข็บกระดุมติดด้านหน้าให้เรียบร้อย

หมอนอิง

หมอนเป็นเครื่องเรือนที่ใช้ตกแต่งบ้านที่คึกคักอย่างหนึ่ง เพราะใช้ได้ทุกที่และทุกมุมของบ้าน หมอนใช้ประโยชน์ได้สารพัด ไม่ว่าจะใช้หนุนนอน นั่งพิง รองนั่ง หรือไว้กอดเล่นเพลิน ๆ นอกจากนั้นยังใช้หมอนที่มีรูปทรงแปลก ๆ สี สันสวยงามตกแต่งห้องธรรมดา ๆ ให้ดูสวยงามสะอาดตาและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น หมอนอิงเป็นหมอนชนิดที่นิยมใช้ในการตกแต่งบ้านโดยทั่วไป เช่น ใช้วางบนเก้าอี้โซฟาในห้องรับแขก วางหมอนไว้บนพื้นห้องนั่งเล่น บนม้านั่งยาวที่ระเบียง หรือแม้กระทั่งวางไว้ในรถยนต์ หมอนอิงมีหลากหลายรูปแบบ แต่ที่พบเห็นและนิยมใช้กันโดยทั่วไปคือรูปทรงสี่เหลี่ยมซึ่งมีทั้งสี่เหลี่ยมจัตุรัสและสี่เหลี่ยมผืนผ้า นอกจากนั้นยังมีรูปทรงกลมแบบลูกจันทร์ รูปทรงยาวแบบหมอนข้างแต่จะสั้นกว่า และรูปทรงแปลก ๆ ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของนักออกแบบ ไม่ว่าจะเป็หมอนแบบใดต่างก็มีประโยชน์ใช้สอยที่แตกต่างกันออกไป แล้วแต่จะเลือกใช้ให้เหมาะสม

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหมอนที่ควรทราบ

ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นว่าหมอนอิงเป็นเครื่องเรือนที่นิยมใช้กันทุกบ้านทุกเรือน และในปัจจุบันก็มีวางจำหน่ายมากมายหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นการคิดออกแบบและเลือกใช้วัสดุที่แปลกไปจากที่มีอยู่เดิม ๆ จะเป็นแนวทางในการสร้างจุดขายและสามารถแข่งขันในตลาดได้ สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงและควรทราบในการคัดเลือกหมอนอิงมีดังนี้

การเลือกผ้าสำหรับทำปลอกหมอนอิง สิ่งที่ต้องพิจารณาในการเลือกผ้าคือ

1. ความทนทาน เนื้อผ้าที่เลือกใช้ควรให้เหมาะสมกับการใช้งาน เช่น ถ้าเป็นหมอนที่ต้องใช้งานเป็นประจำ หรือต้องนั่งทับนั่งพิงอยู่ตลอด ควรเลือกผ้าที่มีเนื้อแน่นทนทาน แต่ถ้าเป็นหมอนที่ใช้วางเพื่อประดับตกแต่งก็สามารถเลือกใช้ผ้าที่ทอเนื้อหลวมเพื่อให้ดูแปลกตาได้

2. สีของผ้า การเลือกสีของหมอนต้องทราบว่าหมอนนั้นจำเป็นต้องใช้ภายนอกอาคารที่มีแสงแดดจัดหรือไม่ แต่ถ้าอยู่ในห้องที่ไม่โดนแสงแดดก็จะหมดปัญหาเรื่องสีซีดจาง แต่อย่างไรก็ตามควรเลือกสีที่สามารถเข้ากันได้ง่ายกับเฟอร์นิเจอร์หลาย ๆ สี ในปัจจุบันผ้าไหมและผ้าฝ้ายที่ย้อมด้วยสีธรรมชาติกำลังเป็นที่นิยมของผู้บริโภค เพราะมีสีสวยงามและดูเป็นธรรมชาติสามารถนำมาตกแต่งตัดต่อได้หลากหลายที่หลากหลาย และเข้ากันได้ดีกับเฟอร์นิเจอร์ทุกประเภท โดยเฉพาะเฟอร์นิเจอร์ประเภทไม้และหวาย

3. การทำความสะอาด ผ้านั้นสามารถทำความสะอาดได้ง่ายหรือไม่ ผ้าที่ใช้ทำหมอนอิงควรเป็นผ้าที่สามารถซักน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย เพื่อสะดวกในการใช้งาน

4. ผ้าที่เหมาะสมกับเทคนิคการตกแต่งหรือไม่ เช่นถ้าต้องการปักตกแต่งบนหน้าหมอนก็ควรเลือกผ้าที่มีเนื้อละเอียด ถ้าต้องการตกแต่งด้วยการตัดต่อผ้า หรือการตัดปะผ้าเป็นลวดลายต่าง ๆ ก็ควรเลือกประเภทผ้าฝ้ายเพราะสามารถรีดรอยพับได้อยู่ตัวและง่ายต่อการตัดเย็บ เป็นต้น

ขนาดของหมอนอิง ปกติจะมีตัวหมอนสำเร็จรูปจำหน่าย แต่จะมีขนาดให้เลือกไม่มากหรือไม่มีขนาดตามที่เรากำลังต้องการ แต่เพื่อความสะดวกในการใช้งาน หรือการผลิตลวดลายหมอนอิงเพื่อจำหน่ายจึงควรทราบขนาดของตัวหมอนที่มีจำหน่ายโดยทั่วไปคือขนาดเล็กจะมีขนาด 14 x 14 นิ้ว 15 x 15 นิ้ว และ 16 x 16 นิ้ว ส่วนขนาดใหญ่จะมีขนาด 20 x 20 นิ้ว และ 24 x 24 นิ้ว แต่จะหาซื้อยากกว่าขนาดเล็ก และในปัจจุบันยังมีการผลิตหมอนอิงขนาดเล็กเพื่อใช้สำหรับวางโชว์หรือให้เป็นของขวัญของที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งหมอนลักษณะนี้จะมีขนาดประมาณ 8-12 นิ้วและนิยมเย็บแบบปลอกหมอนและตัวหมอนเป็นชิ้นเดียวกัน สำหรับวัสดุที่ใช้ใส่ในตัวหมอนในอดีตจะใช้นุ่นเพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันนิยมใช้โพลีเอสเตอร์ และฟองน้ำ มากกว่านุ่นเนื่องจากวัสดุทั้ง 2 ชนิดนี้มีความอ่อนนุ่มมีน้ำหนักเบาและราคาก่อนข้างถูก ในการตัดเย็บปลอกหมอนควรตัดให้มีขนาดเล็กกว่าตัวในหมอนประมาณ 1 นิ้ว เพื่อว่าเมื่อสวมปลอกแล้ว หมอนจะดูเรียบตึงและสวยงามกว่าปลอกหมอนที่มีขนาดเท่ากันกับตัวในหมอน

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บหมอน ตะเข็บที่สวยงามและความประณีตเป็นจุดขายอีกอย่างหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสม อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการตัดเย็บคือ

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการวัด นอกจากการวัดความยาวของขนาดต่าง ๆ แล้ว การวัดมุมฉากเป็นสิ่งสำคัญในการตัดเย็บหมอนที่เป็นรูปทรงเหลี่ยม ดังนั้นนอกจากจะมีไม้บรรทัดเพื่อใช้ในการวัดขนาดแล้ว ควรมีไม้ทึบหรือไม้ฉากสำหรับวัดให้ได้มุมฉากอีกด้วย

2. อุปกรณ์ที่ใช้ทำเครื่องหมาย ในการขีดเส้นแนวเย็บตะเข็บหรือทำเครื่องหมายกำหนดจุดต่าง ๆ ควรเลือกใช้ชอล์กหรือดินสอเขียนผ้าเพื่อให้สามารถลบรอยได้โดยง่าย ไม่ควรใช้ดินสอ

คำหรือปากกาจีคบนผ้า เพราะไม่สามารถลบรอยออกได้

3. อุปกรณ์สำหรับการตัด กรรไกรที่ใช้ควรมีอย่างน้อย 2 อัน คืออันหนึ่งสำหรับใช้ตัดกระดาษ และอีกอันหนึ่งไว้สำหรับตัดผ้าซึ่งควรเป็นกรรไกรที่มีความคมตั้งแต่โคนถึงปลายมีขนาดประมาณ 8 นิ้ว นอกจากนั้นอาจมีกรรไกรอันเล็ก ๆ สำหรับตัดด้ายซึ่งจะทำให้จับถือได้สะดวกในขณะที่เย็บผ้า

4. อุปกรณ์สำหรับเย็บ จักรเย็บผ้าเป็นอุปกรณ์การเย็บที่สำคัญที่สุด ควรเลือกใช้จักรที่สามารถเย็บได้ทั้งตะเข็บธรรมดาและตะเข็บซิกแซกเพื่อใช้ในการตกแต่ง นอกจากนั้นควรมีตีนผีสำหรับติดซิบ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการติดซิบและการเย็บกุ้น

5. อุปกรณ์สำหรับรีด การรีดตะเข็บ ขอบหรือริมหมอนที่เย็บกุ้นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ได้หมอนที่เรียบสวยงาม ดังนั้นเตารีดจึงเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ควรมีไว้ใช้ตลอดการเย็บหมอนโดยใช้รีดตะเข็บขณะที่เย็บ และหลังจากที่เย็บสำเร็จแล้ว

การตกแต่งหน้าหมอน หมอนอิงจะสวยงามสะดุดตาเป็นที่สนใจต่อผู้พบเห็นได้นั้น ส่วนที่สำคัญที่สุดคือส่วนของหน้าหมอนการตกแต่งหน้าหมอนให้สวยงามสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน และที่นิยมในปัจจุบันคือ

1. การตกแต่งด้วยการปัก โดยใช้ไหมปักกลดลายด้วยมือ หรือด้วยจักร การเลือกใช้สีของด้ายไหมควรเลือกให้เข้ากับสีของผ้าตัวหมอน และต้องเป็นด้ายไหมที่มีคุณภาพดีสีไม่ตกและไม่ซีดจางเมื่อซักทำความสะอาด

2. การตกแต่งโดยการปะผ้า คือการใช้เศษผ้าหลาย ๆ สีตัดเป็นรูปต่าง ๆ เช่น รูปดอกไม้ ใบไม้ รูปคนและสัตว์ นำมาปะบนหน้าหมอนแล้วพับสอดติดกับผ้าตัวหมอน หรือใช้จักรเย็บขอบด้วยตะเข็บซิกแซกก็ได้

3. การตกแต่งด้วยการตัดต่อเศษผ้า วิธีนี้นิยมใช้ผ้าหลาย ๆ สีนำมาตัดเป็นรูปทรงเรขาคณิต เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม และรูปทรงกลม และนำมาเย็บต่อกันเป็นลวดลายในลักษณะของงานศิลปะซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน โดยเฉพาะถ้าใช้ผ้าไหมจะสวยงามมาก

4. การตกแต่งด้วยลูกไม้และจีบระบาย วิธีนี้เหมาะกับผ้าประเภทที่ไม่หนามากนัก และเป็นหมอนที่ไม่ใช้งานสมบุกสมบัน อาจใช้วางโชว์เพื่อความสวยงามเท่านั้น โดยลูกไม้และจีบระบายนิยมนำมาตกแต่งบริเวณริมขอบรอบตัวหมอน

5. การตกแต่งด้วยริบบิ้น การตกแต่งด้วยริบบิ้นทำได้หลายวิธี เช่น นำมาเย็บทาบ นำมาสานเป็นลายขัด และนำมาผูกเป็นโบ เป็นต้น สีลันที่สวยงามของริบบิ้นจะช่วยให้หมอนสวยงามน่าใช้มากยิ่งขึ้น

การตัดเย็บหมอน

ขนาดสำเร็จเส้นผ่าศูนย์กลาง 13 X 13 นิ้ว

วัสดุที่ใช้

ผ้าสีพื้น สำหรับตัดปกนอกหมอนด้านหลัง ขนาด 40 X 40 ซม. และ
ตัดแบบตัด A ขนาด 15 X 65 ซม.

ผ้าพิมพ์ลาย สำหรับตัดแบบตัด A ขนาด 15 X 65 ซม.

ผ้าพื้นสีน้ำตาล สำหรับตัดแบบตัด B ขนาด 16 X 16 ซม.

ผ้าใยโพลีสำหรับทำเกสรและ ใยโพลีเอสเตอร์สำหรับยัดหมอน

ด้ายสีเดียวกับผ้า และอุปกรณ์การตัดเย็บ

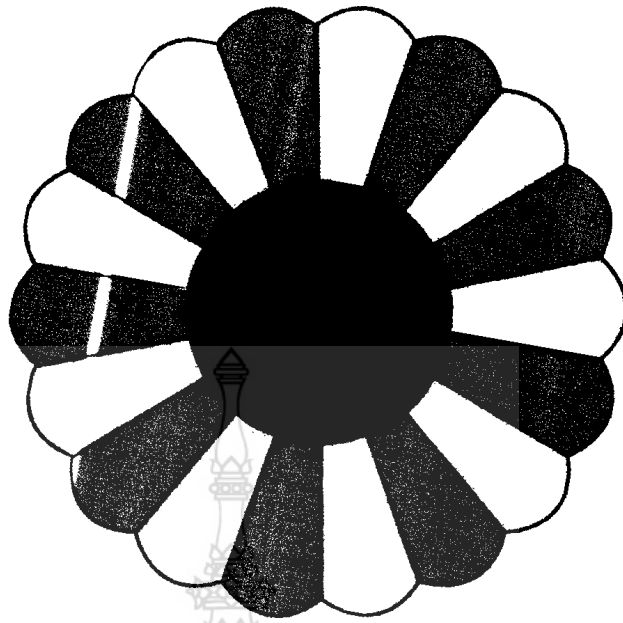
การตัดผ้า

ผ้าสีพื้น ตัดตามแบบตัด A จำนวน 9 ชิ้น

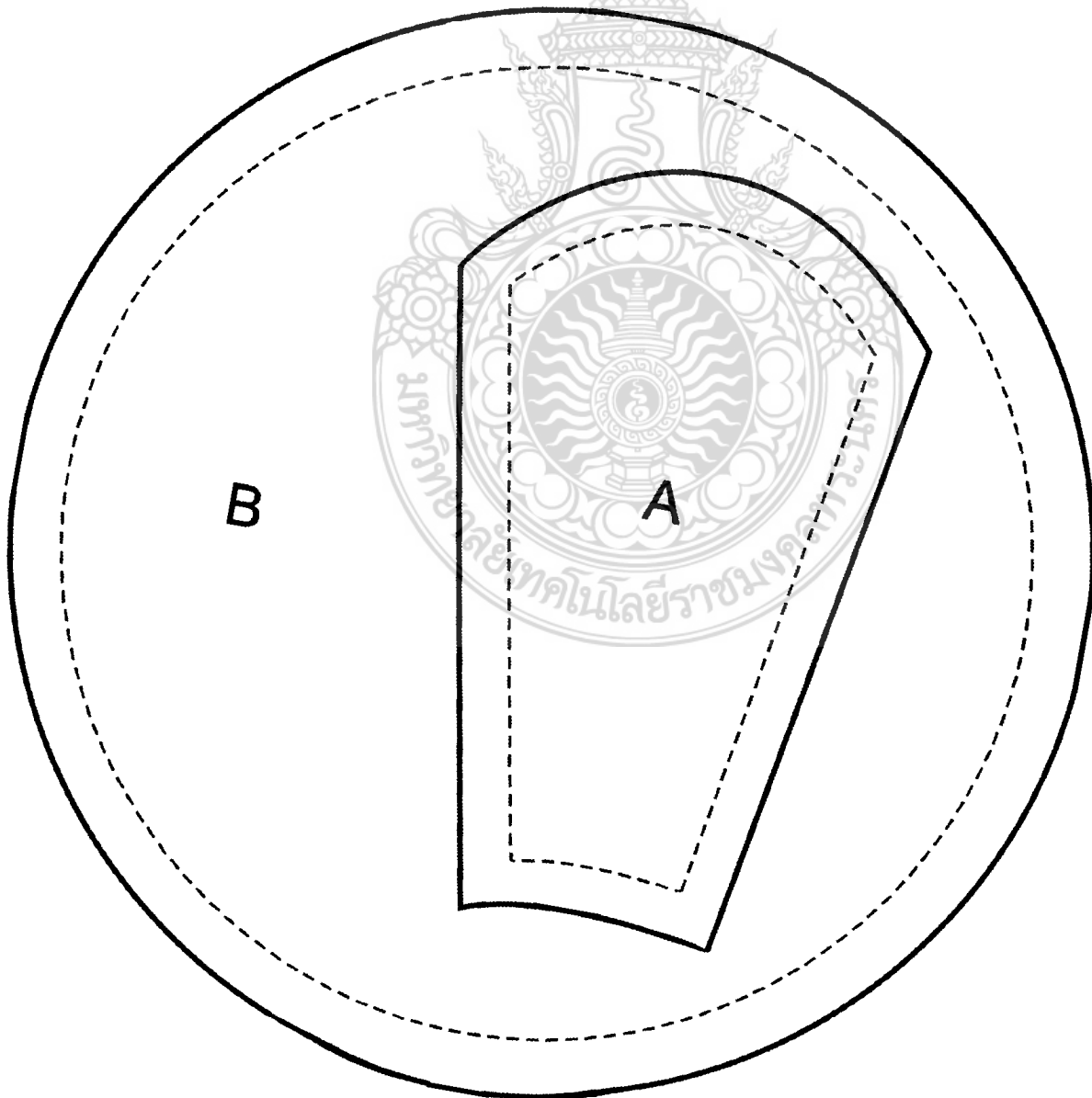
ผ้าพิมพ์ลาย ตัดตามแบบตัด A จำนวน 9 ชิ้น

ผ้าพื้นสีน้ำตาล ตัดเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 22 X 22 ซม. จำนวน 2 ชิ้น

ผ้าใยโพลี ตัดตามแบบตัด B จำนวน 1 ชิ้น

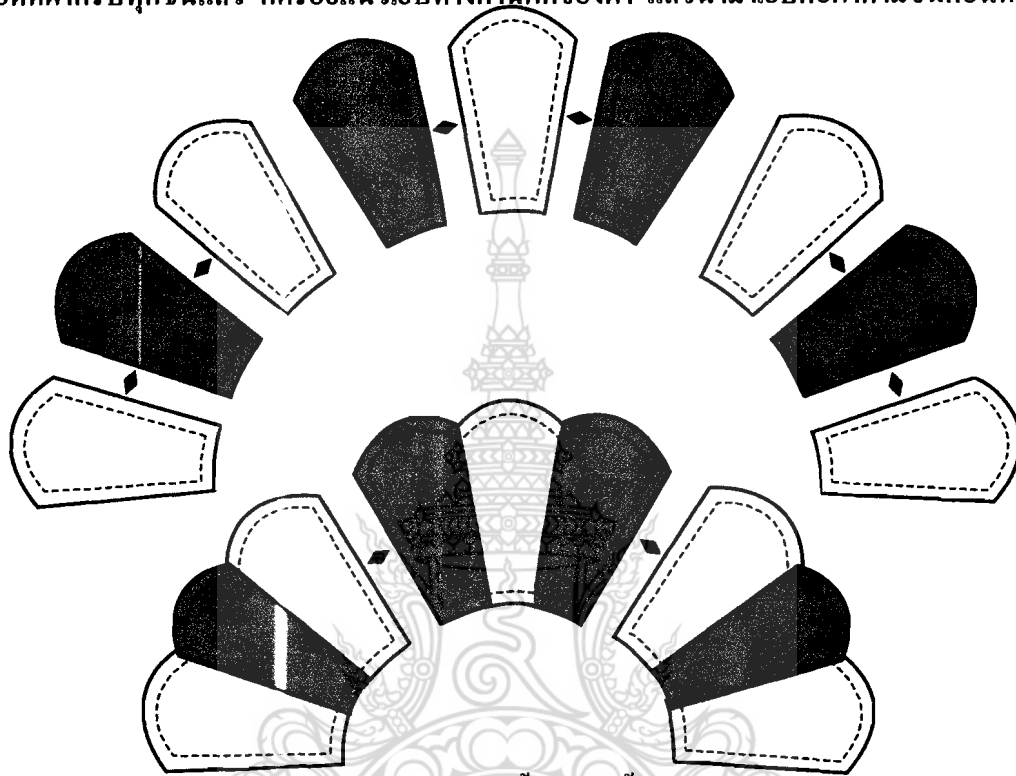

แบบตัดขนาดเท่าจริง

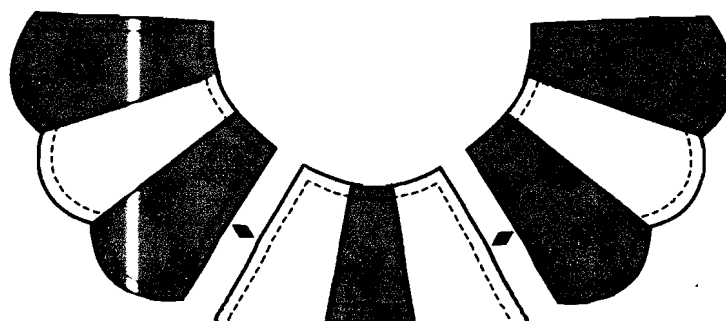

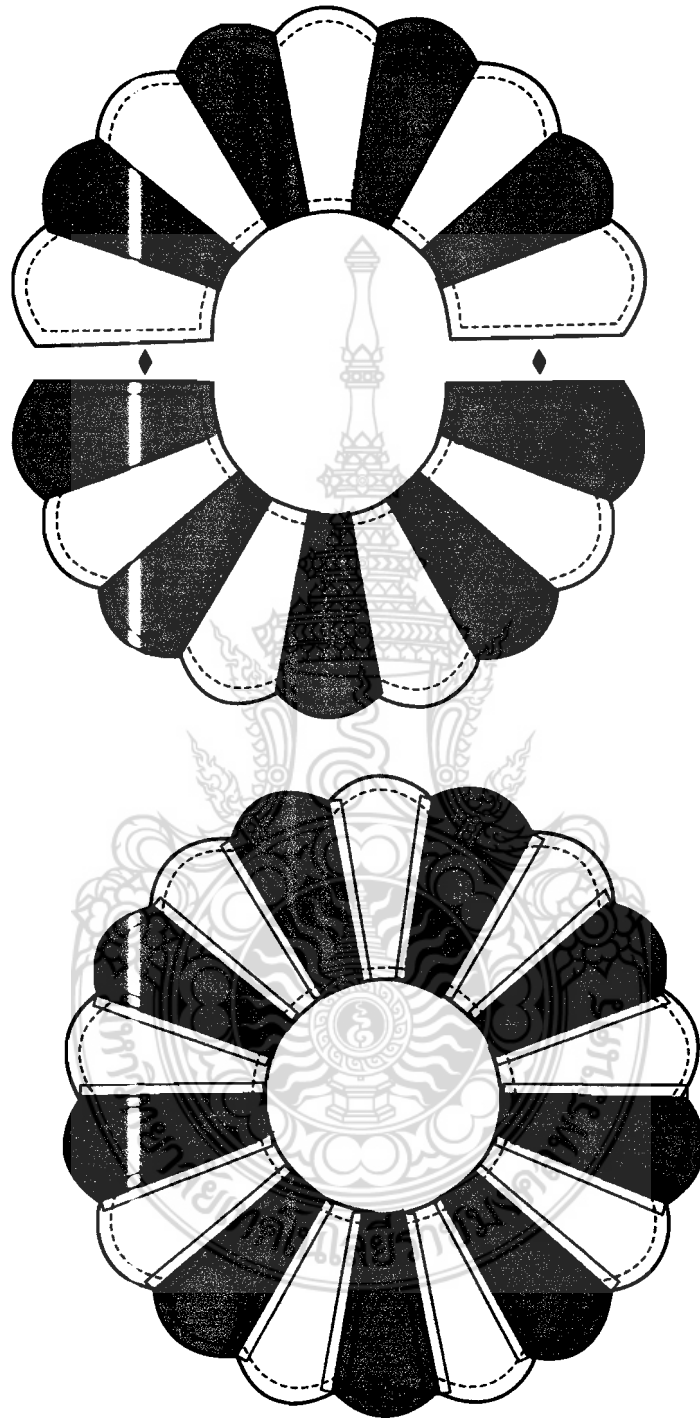
วิธีเย็บต่อผ้าหน้าหมอน

เมื่อตัดผ้าครบทุกชิ้นแล้ว กรอรอยแนวเย็บทางด้านผิของผ้า แล้วนำมาเย็บต่อผ้าตามขั้นตอนดังนี้

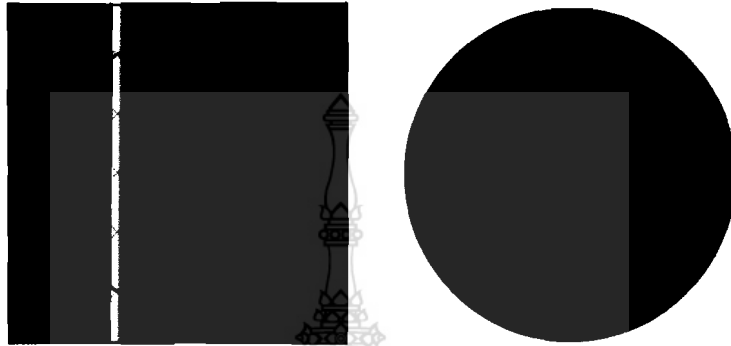

เย็บต่อกลีบดอกทานตะวัน โดยเย็บต่อครั้งละ 3 ชิ้น ตามสีของผ้า แล้วนำมาต่อเป็นครึ่งวงกลม และวงกลมตามลำดับ ดังภาพ

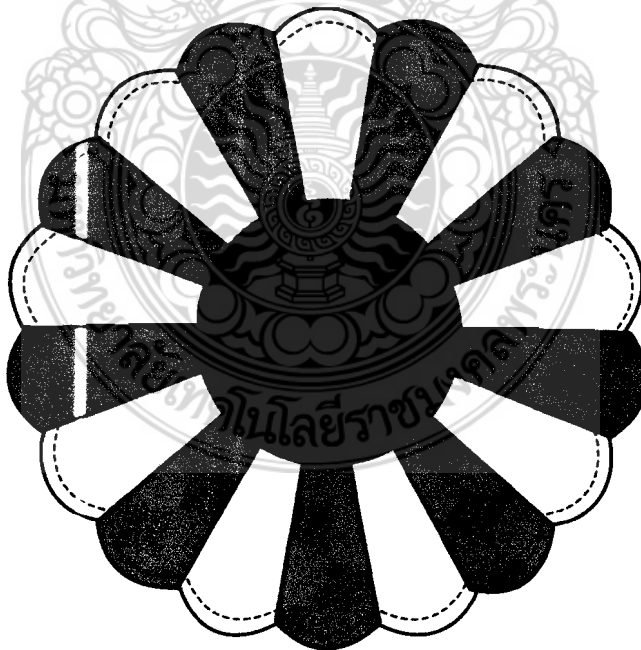

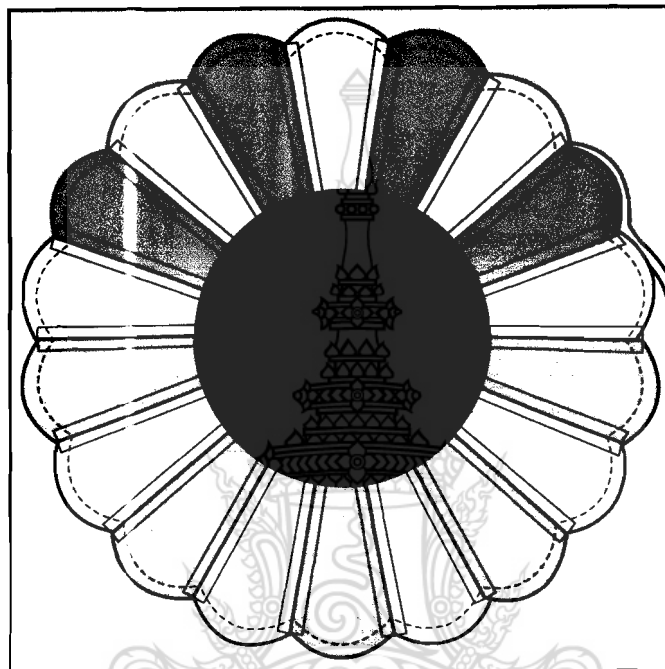
ในการต่อเป็นวงกลมให้เว้นตะเข็บกลางกลีบดอกไว้พอประมาณ 1 กลีบ เพื่อไว้ใช้
 สำหรับการกลีบหมอน และการชั้ยไฮโพลี เมื่อต่อกลีบดอกทานตะวันเป็นรูปวงกลมแล้ว พลิก
 กลับไปด้านหลัง รีดพับตะเข็บให้เรียบร้อย

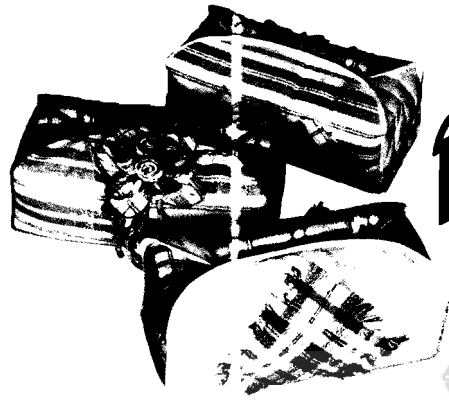
นำผ้าสีน้ำตาลที่ใช้สำหรับทำกระดาษเย็บติดตาราง โดยใส่ผ้าใยโพลีไวด์ตรงกลาง เย็บตะเข็บ
ด้วยฝีจักรห่าง ๆ

เมื่อติดตารางเรียบร้อยแล้วพับขอบตามแนวที่กำหนดไว้ จากนั้นนำมาเย็บติดตรงกลาง
ด้านหน้าของหมอน

นำหน้าหมอนไปเย็บประกอกับผ้าด้านหลัง โดยวางผ้าด้านลูกชนกัน เน่าและเย็บตะเข็บ
ปลายกลีบดอกโดชรอบ จากนั้นตัดผ้าส่วนเกินทิ้ง กลับด้านลูกออกมา ใส่ใยโพลีให้แน่น
พอประมาณ แล้วสอดปีกรอยที่เปิดไว้ให้เรียบร้อย

กล่องทิวซุ

ในปัจจุบันสินค้าประเภทตกแต่งบ้านที่เป็นงานศิลปหัตถกรรม กำลังเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ การตกแต่งประดับประดาสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่กำลังมองหาอาชีพที่ไม่ต้องการการลงทุนสูง โดยเฉพาะของใช้ประเภทที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น กระจาดทิวซุ ซึ่งนับได้ว่าเป็นของใช้ที่จำเป็นชนิดหนึ่ง ที่มีใช้กันเกือบทุกสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นในที่พักอาศัย หรือที่สำนักงาน และแม้กระทั่งในรถยนต์ก็ยังมี ความจำเป็นต้องมีกล่องทิวซุวางไว้ กระจาดทิวซุที่ใช้กันโดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทที่เป็นม้วนหรือที่เรียกกันว่ากระจาดชำระ จะเป็นกระจาดที่ใช้ในห้องน้ำเป็นส่วนใหญ่ ส่วนอีกประเภทจะมีลักษณะเป็นแผ่นบรรจุอยู่ในห่อ หรือกล่อง ซึ่งมีทั้งกล่องแบบทรงแบน และกล่องแบบทรงสูง ซึ่งกระจาดประเภทนี้จะนิยมนำมาใช้กันโดยทั่วไป และมักจะนิยมตกแต่งกล่องให้สวยงาม เพื่อใช้เป็นของตกแต่งไปด้วยในตัว

สำหรับการทำกล่องใส่ทิวซุประเภทแผ่น ในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งจะพบเห็นได้มากมายทั้งที่เป็นแบบกล่องพลาสติก กล่องไม้ กล่องจักสาน รวมทั้งกล่องที่ประดิษฐ์จากผ้าในลักษณะต่าง ๆ กัน และสำหรับกล่องทิวซุที่จะนำเสนอจะเป็นประเภทที่ประดิษฐ์จากผ้า ซึ่งเป็นผ้าประเภทผ้าฝ้ายทอมือ โดยผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจะใช้เศษผ้าขาวม้าซึ่งมีสีสวยงามอยู่แล้ว นำมาตัดเย็บแบบง่าย ๆ และนำวัสดุตกแต่งเป็นไม้กลึงมาประกอบ เพื่อเน้นถึงเอกลักษณ์พื้นบ้านแบบไทย ๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นจุดเด่นในการขายสินค้าได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าทอมือได้อีกด้วย

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บกล่องทิวซุ ตะเข็บที่สวยงามและความประณีตเป็นจุดขายอีกอย่างหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสม อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการตัดเย็บคือ

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการวัด นอกจากการวัดความยาวของขนาดต่าง ๆ แล้ว การวัดมุมฉากเป็นสิ่งสำคัญในการตัดเย็บกล่องที่เป็นรูปทรงเหลี่ยม ดังนั้นนอกจากจะมีไม้บรรทัดเพื่อใช้ในการวัดขนาดแล้ว ควรมีไม้ทึบหรือไม้ฉากสำหรับวัดให้ได้มุมฉากอีกด้วย

2. อุปกรณ์ที่ใช้ทำเครื่องหมาย ในการขีดเส้นแนวเย็บตะเข็บหรือทำเครื่องหมายกำหนดจุดต่าง ๆ ควรเลือกใช้ชอล์กหรือดินสอเขียนผ้าเพื่อให้สามารถลบรอยได้โดยง่าย ไม่ควรใช้ดินสอคำหรือปากกาขีดบนผ้า เพราะไม่สามารถลบรอยออกได้

3. อุปกรณ์สำหรับการตัด กรรไกรที่ใช้ควรมีอย่างน้อย 2 อัน คืออันหนึ่งสำหรับใช้ตัดกระดาษ และอีกอันหนึ่งใช้สำหรับตัดผ้าซึ่งควรเป็นกรรไกรที่มีความคมตั้งแต่โคนถึงปลายมีขนาดประมาณ 8 นิ้ว นอกจากนี้ยังมีกรรไกรอันเล็ก ๆ สำหรับตัดค้ายซึ่งจะทำให้จับถือได้สะดวกในขณะที่เย็บผ้า

4. อุปกรณ์สำหรับเย็บ จักรเย็บผ้าเป็นอุปกรณ์การเย็บที่สำคัญที่สุด ควรเลือกใช้จักรที่สามารถเย็บได้ทั้งตะเข็บธรรมดาและตะเข็บซิกแซ็กเพื่อใช้ในการตกแต่ง นอกจากนี้ควรมีตีนผีสำหรับติดซิป ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการเย็บกุ้น

5. อุปกรณ์สำหรับรีด การรีดตะเข็บ ขอบหรือริมหมอนที่เย็บกุ้นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ได้ผลงานที่เรียบสวยงาม ดังนั้นเคารีดจึงเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ควรมีไว้ใช้ตลอดการเย็บ โดยใช้รีดตะเข็บขณะที่เย็บ และหลังจากที่เย็บสำเร็จแล้ว

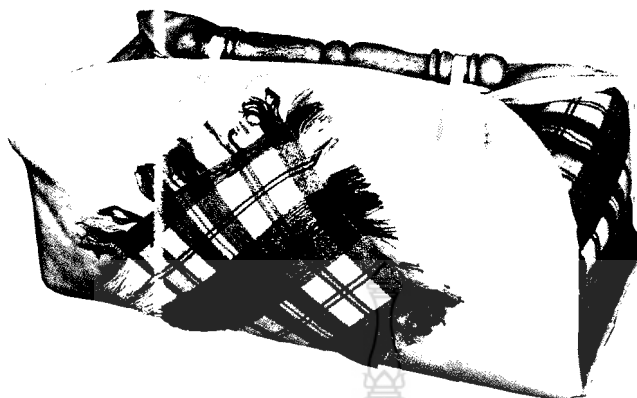
การตกแต่งกล่องให้สวยงาม การตกแต่งกล่องให้สวยงามสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน และที่นิยมคือ

1. การตกแต่งด้วยการปัก โดยใช้ไหมปักสวดลายด้วยมือ หรือด้วยจักร การเลือกใช้ไหมปัก จะต้องเป็นด้ายไหมที่มีคุณภาพดีสีไม่ตกและไม่ซีดจางเมื่อซักทำความสะอาด

2. การตกแต่งโดยการปะผ้า คือการใช้เศษผ้าหลาย ๆ สีตัดเป็นรูปต่าง ๆ เช่น รูปดอกไม้ ใบไม้ รูปคนและสัตว์ นำมาปะบนด้านข้างของกล่องด้วยวิธีเย็บสอยด้วยมือ หรือใช้จักรเย็บขอบด้วยตะเข็บซิกแซ็กก็ได้ หรืออาจใช้วิธีเย็บตะเข็บให้ห่างจากขอบ แล้วเลาะริมผ้าให้เกิดชายครุยก็ได้เช่นกัน

3. การตกแต่งด้วยการตัดต่อเศษผ้า วิธีนี้นิยมใช้ผ้าหลาย ๆ สีนำมาตัดเป็นรูปทรงเรขาคณิต เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม และรูปทรงกลม และนำมาเย็บต่อกันเป็นลวดลายในลักษณะของงานศิลปะซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน โดยเฉพาะถ้าใช้ผ้าสีสดจะสวยงามมาก

4. การตกแต่งด้วยริบบิ้น การตกแต่งด้วยริบบิ้นทำได้หลายวิธี เช่น นำมาเย็บทาบ นำมาสานเป็นลายขัด และนำมาผูกเป็นโบ เป็นต้น สีลวดลายที่สวยงามของริบบิ้นจะช่วยให้ออกมาสวยงามน่าใช้มากยิ่งขึ้น

การตัดเย็บกล่องทึชชู

สำหรับกล่องทรงแบน ขนาดกว้าง 12 ซม. ยาว 24 ซม. สูง 8 ซม.

วัสดุที่ใช้

ผ้าขาวม้า หรือผ้าลาย สำหรับทำด้านข้าง และสำหรับตัดต่อตกแต่งด้านหน้า

ผ้าพื้น สำหรับทำตัวกล่อง ด้านนอก

ผ้าดิบ สำหรับทำตัวกล่อง ด้านใน

ใยโพลีเอสเตอร์แบบแผ่น หรือแผ่นฟองน้ำ ใช้รองตลอดทั้งตัวกล่องด้านหน้า และด้านข้าง

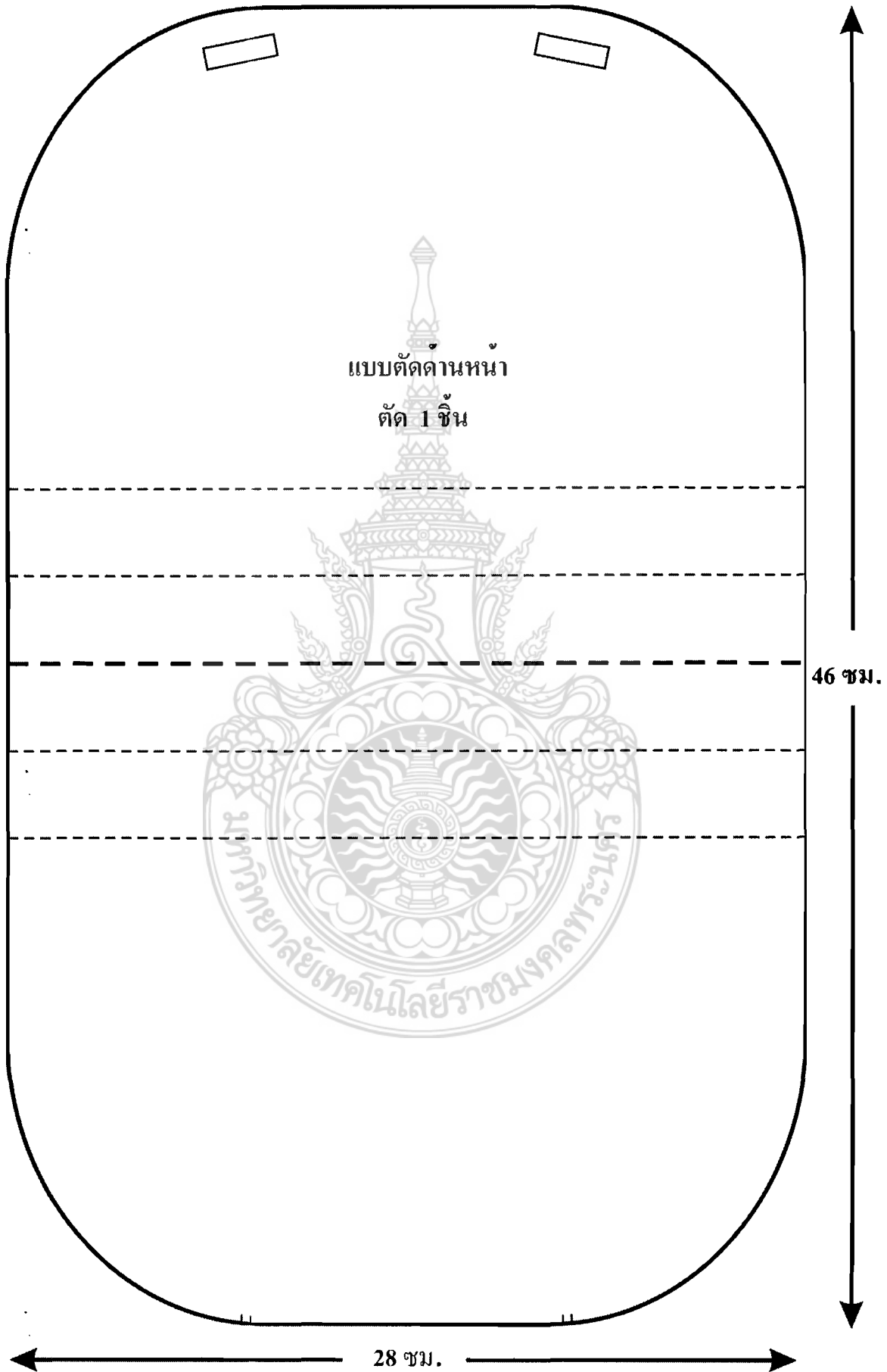
ผ้าก๊วย ใช้สีเดียวกับผ้าพื้น หรือใช้สีเดียวกับผ้าลายก็ได้

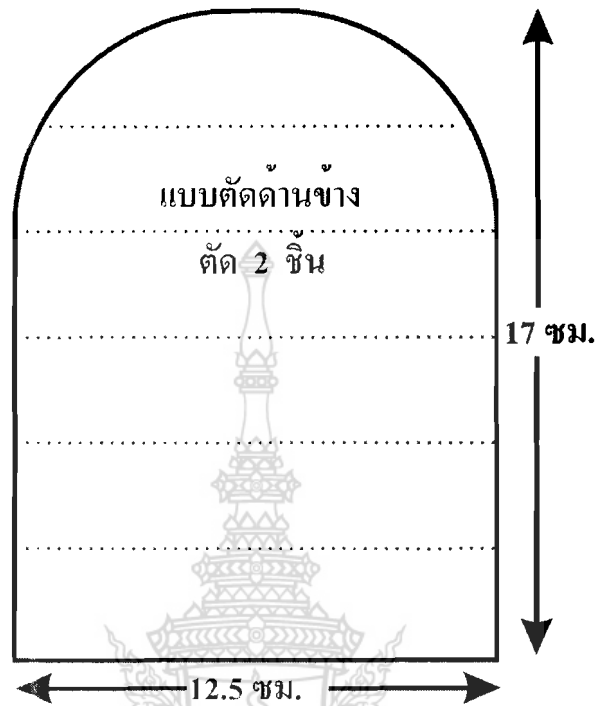
ไม้กลึง ความยาวประมาณ 15 ซม. สำหรับใช้เป็นหูหิ้ว

ด้ายสีเดียวกับผ้า และอุปกรณ์การตัดเย็บ

การตัดผ้า

ผ้าพื้น	ตัดตามแบบตัดด้านหน้าจำนวน	1	ชิ้น
ผ้าขาวม้า	ตัดตามแบบตัดด้านข้างจำนวน	2	ชิ้น
	ตัดผ้าสี่เหลี่ยมจัตุรัสสำหรับตกแต่งด้านหน้า		
	ขนาด 14 x 14 ซม. จำนวน	2	ชิ้น
ผ้าดิบ	ตัดตามแบบตัดด้านหน้าจำนวน	1	ชิ้น
	ตัดตามแบบตัดด้านข้างจำนวน	2	ชิ้น
แผ่นใยโพลี	ตัดตามแบบตัดด้านหน้าจำนวน	1	ชิ้น
	ตัดตามแบบตัดด้านข้างจำนวน	2	ชิ้น

วิธีเย็บกล่องทึชชู

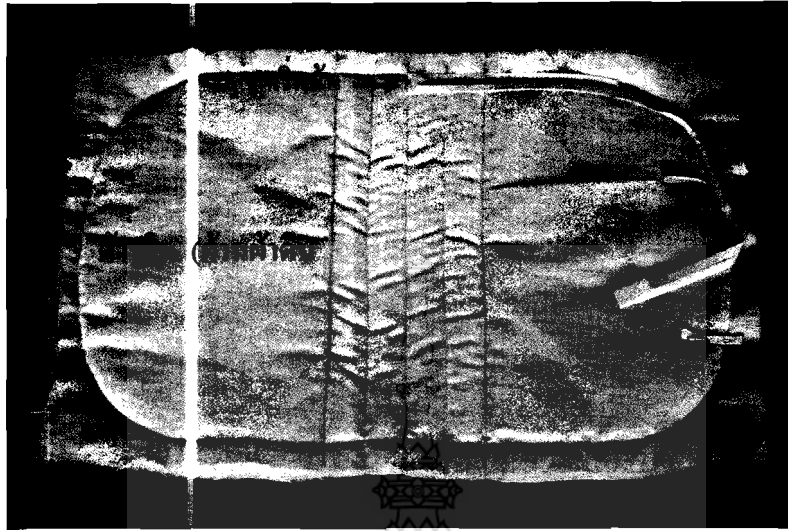
ตัดผ้าตามแบบตัด โดยเพื่อเย็บ โดยรอบ 1 ซม. ทุกชั้น นำชั้นผ้าดิบมากครอยหรือขีดเส้นแนวเย็บ โดยขีดเส้นแนวเย็บเท่าแบบตัดที่กำหนดให้ทุกชั้น และทำเครื่องหมายตำแหน่งที่จะเย็บหูและห่วงสำหรับกล่องไม้ทั้ง 2 ด้านตามแบบตัด แล้วนำมาเย็บตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1

นำผ้าที่ตัดตามแบบตัดชั้นหน้าทั้ง 3 ชั้น มาวางซ้อนกัน โดยวางผ้าดิบไว้ด้านล่าง แผ่นโพลีอยู่ระหว่างกลาง และผ้าพื้นอยู่ด้านบน นำผ้าทั้ง 3 ชั้นให้ติดกัน จากนั้นเย็บตะเข็บหูผ้าตามแนวเส้นประที่กำหนดไว้ในแบบตัด จากนั้นเย็บตรงเส้นแนวเย็บ โดยรอบ

ขั้นที่ 2

ตัดผ้ากึ่งยาว 16 ซม. มาพับทางด้านยาวและเย็บริมให้ติดกัน เพื่อใช้ทำเป็นหู เมื่อเย็บริมแล้วตัดแบ่งครึ่งพับทบแล้วใช้เข็มหมุดครึ่งติดกับผ้าดิบตรงตำแหน่งที่ทำเครื่องหมายไว้ ทั้ง 2 จุด จากนั้นนำผ้ากึ่งมาเย็บกึ่งริมโดยรอบ โดยเริ่มเย็บกึ่งตรงกลาง และเย็บทางด้านผ้าดิบซึ่งเป็นด้านในก่อนแล้วจึงตัดริมผ้าส่วนเกินทิ้ง (เหลือริมผ้าไว้ประมาณ 0.5 ซม.) แล้วพับตลบผ้ากึ่งไปทางด้านนอกเดินเส้นซิดริมผ้ากึ่งให้เรียบร้อย

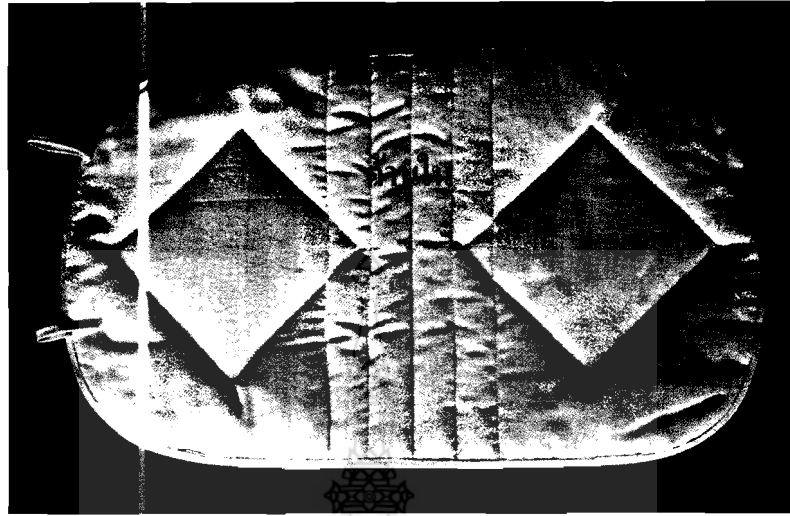

ขั้นที่ 3

ตัดผ้าก๊วยขาว 9 ซม. นำมาพับทางด้านยาวและเย็บริมให้ติดกัน เพื่อใช้ทำเป็นห่วงสำหรับสอดหู เมื่อเย็บริมแล้วตัดแบ่งครึ่งเป็น 2 ชั้น พับปลายทั้ง 2 ด้านเข้าด้านใน ให้เหลือความยาวชั้นละ 2.5 ซม. นำไปวางบนผ้าพื้นด้านนอกให้ตรงตามตำแหน่งที่กำหนดไว้ในแบบตัด เย็บริมห่วงติดกับผ้าพื้น

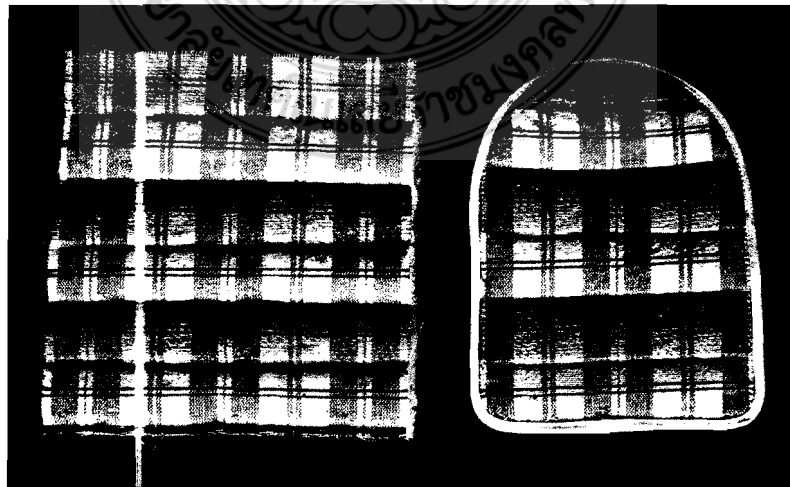
นำผ้าขาวม้าชั้นสี่เหลี่ยมจัตุรัสมาวางทับทางด้านนอก โดยจัดวางให้มุมผ้าอยู่ตรงกลาง เย็บตะเข็บห่างจากริมผ้าประมาณ 2 ซม. โดยรอบ โดยใช้ฝีเข็มแบบซิกแซ็ก หรือฝีเข็มตรงแต่ต้องเย็บถี่ ๆ เพื่อความทนทาน เสร็จแล้วเลาะชายครูยออกทั้ง 4 ด้าน

ขั้นที่ 4

เย็บด้านข้างโดยนำผ้าที่ตัดตามแบบตัดชิ้นข้าง มาวางซ้อนกัน โดยวางผ้าคียบไว้ด้านล่าง แผ่นโพลียูระหว่างกลาง และผ้าพื้นอยู่ด้านบน เน้าผ้าทั้ง 3 ชั้นให้ติดกันจากนั้น เย็บตะเข็บบุผ้าตามเส้นประที่กำหนดไว้ในแบบตัด จากนั้นเย็บตรงเส้นแนวเย็บโดยรอบ ทำวิธีเดียวกันนี้ทั้ง 2 ชั้น จากนั้นนำผ้ากุ้นมาเย็บกุ้นริมโดยรอบ โดยเริ่มเย็บตรงกลางด้านล่าง และเย็บทางด้านผ้าคียบซึ่งเป็นด้านในก่อนแล้วจึงตัดริมผ้าส่วนเกินทิ้ง (เหลือริมผ้าไว้ประมาณ 0.5 ซม.) แล้วพับตลบผ้ากุ้นไปทางด้านนอกเดินเส้นซิกริมผ้ากุ้นให้เรียบร้อย

ขั้นที่ 5

เย็บประกอบด้านข้าง โดยนำผ้าชิ้นข้างที่เย็บกุ้นเรียบร้อยแล้วมาวางไว้ด้านใน โดยให้จุดกึ่งกลางด้านล่างของชิ้นข้างตรงกับตะเข็บเส้นกลางของผ้าชิ้นหน้า จากนั้นเนาขอบผ้ากุ้นของผ้าชิ้นหน้าทับบนขอบผ้ากุ้นของผ้าชิ้นข้าง และเย็บตะเข็บด้วยจักร โดยเย็บสูงจากขอบด้านล่างชิ้นมาด้านละ 9 ซม. ดังภาพ ทำวิธีเดียวกันนี้ทั้ง 2 ด้าน

จากนั้นพับผ้าตามรูปกล่อง และนำไม้กลึงมาสอดหัววงดังภาพ

ดอกไม้ประดับจากผ้า เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความสนใจจากผู้บริโภคไม่น้อยไปกว่าผลิตภัณฑ์จากผ้าประเภทอื่น ๆ แต่ยังไม่ค่อยมีผู้ผลิตมากนักอาจเนื่องมาจากการประดิษฐ์ต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญมากพอสมควร ดังนั้นการนำผ้าทอมือมาประดิษฐ์เป็นช่อดอกไม้จึงเป็นวิธีการเพิ่มมูลค่าของผ้าทอพื้นเมืองได้เป็นอย่างดี การประดิษฐ์ดอกไม้ นอกจากจะทำเป็นช่อและใช้ติดเสื้อแล้ว ยังสามารถดัดแปลงทำเป็นช่อดอกแต่งผลิตภัณฑ์จากผ้าเช่น กระเป๋าถือ กล่องใส่ทิชชู กล่องที่ระลึก กรอบรูป เป็นต้น หรือดัดแปลงทำเป็นดอกไม้สำหรับเป็นของขวัญก็สวยงามเช่นกัน ก่อนที่จะเริ่มประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้า เราควรทราบลักษณะและรูปแบบของดอกไม้ประดับผู้กันก่อน

หลักการประดิษฐ์ดอกไม้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ดอกไม้ประดับที่มีลักษณะเหมือนธรรมชาติ คือดอกไม้ประดับประเภทที่ทำขึ้นโดยเลียนแบบจากธรรมชาติ ทั้งขนาดรูปร่างและสีส้มเหมือนดอกไม้จริง
2. ดอกไม้ประดับที่มีลักษณะไม่เหมือนธรรมชาติ คือดอกไม้ประดับที่ทำขึ้นเพื่อความสวยงามไม่ต้องคำนึงถึงของจริง เป็นดอกไม้ที่สามารถประดิษฐ์ได้หลากหลายรูปแบบตามแต่ผู้ประดิษฐ์จะสร้างสรรค์ขึ้น

ประเภทของดอกไม้ประดับ ถ้าแบ่งตามประโยชน์ใช้สอยแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิดคือ

1. ดอกไม้ที่ใช้เป็นเครื่องประดับ ดอกไม้ชนิดนี้ไม่เน้นในเรื่องของความเหมือนจริงมาก แต่เน้นในเรื่องความสวยงามสะดุดตาเป็นเรื่องสำคัญ การเลือกสีส้มต้องให้กลมกลืนกับสีของเสื้อผ้า

2. ดอกไม้ที่ใช้ปักแจกัน เป็นดอกไม้ประดิษฐ์ชนิดที่ใช้ในการตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม ดอกไม้ประดิษฐ์ชนิดนี้มักนิยมประดิษฐ์ให้เหมือนธรรมชาติมากที่สุด

3. ดอกไม้ที่ใช้เป็นของชำร่วย ดอกไม้ชนิดนี้ต้องดูสวยงามน่ารัก มีขนาดใหญ่ไม่ใหญ่เกินไป โดยยึดถือลักษณะเดียวกับดอกไม้ที่ใช้เป็นเครื่องประดับ ควรเป็นดอกไม้ประดิษฐ์ที่สามารถทำได้รวดเร็ว การลงทุนหรือค่าใช้จ่ายไม่ควรสูงมาก อาจใช้วิธีตัดทอนส่วนที่ไม่จำเป็นออกบ้าง เช่น กลีบเลี้ยง เป็นต้น

สำหรับดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าที่เป็นตัวอย่างในการฝึกอบรมเป็นดอกไม้ที่ประดิษฐ์จากผ้าเฉลียง ซึ่งสามารถประดิษฐ์ได้หลากหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่จะนิยมประดิษฐ์เป็นดอกกุหลาบ ผ้าที่ใช้ในการประดิษฐ์ดอกไม้สำหรับตกแต่งเสื่อผ้ามักนิยมใช้ผ้าที่มีเนื้อบาง เช่น ผ้าแก้ว ผ้าต่วน เป็นต้น สำหรับผ้าทอมือก็สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นช่อดอกกุหลาบได้สวยงามเช่นกัน ดังขั้นตอนการประดิษฐ์ต่อไปนี้

วัสดุที่ใช้

ใช้ผ้าฝ้ายเฉลียง สีตามต้องการและอุปกรณ์ตัดเย็บ และด้ายสีเดียวกับผ้า

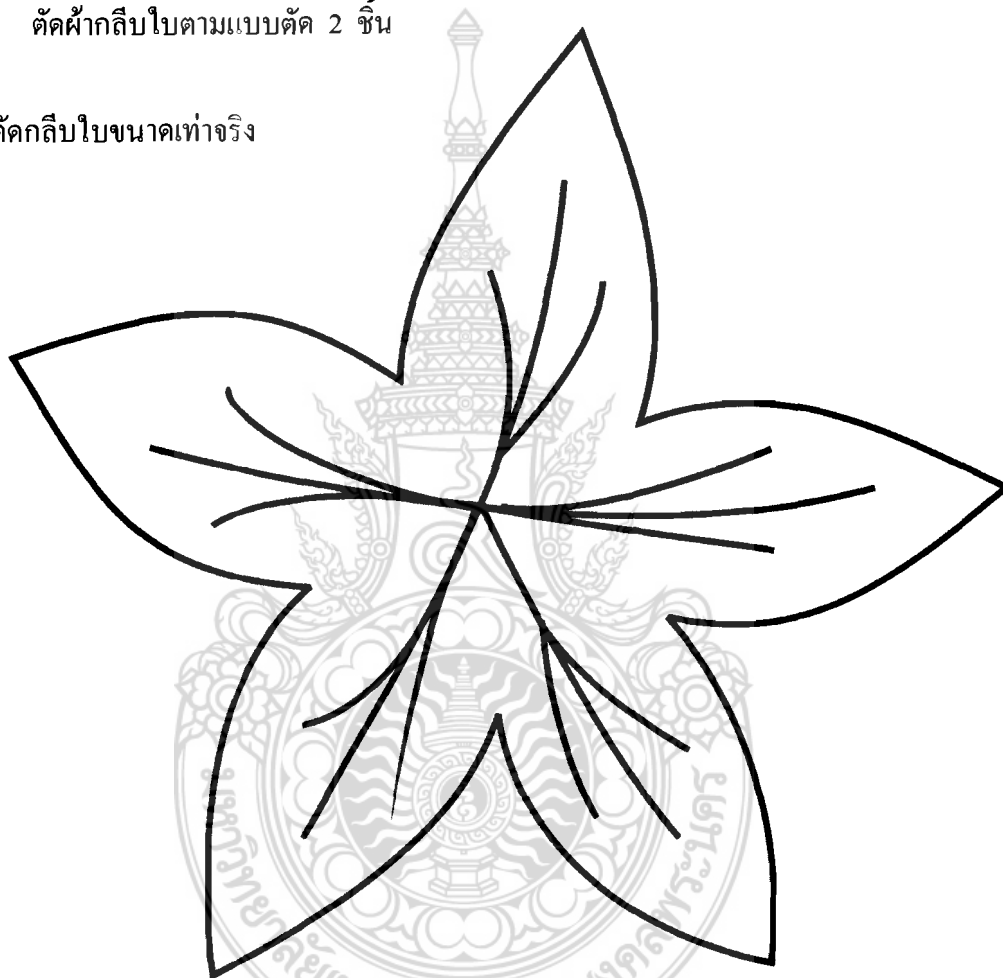
การตัดผ้า

ตัดผ้าเฉลี่ยกว้าง 10 ซม. ยาว 40 ซม. สำหรับดอกกุหลาบ 1 ดอก

ตัดผ้าเฉลี่ยกว้าง 3 ซม. ยาวประมาณ 60 ซม. 2 เส้น สำหรับทำไส้ไก่ตกแต่ง

ตัดผ้ากลีบใบตามแบบตัด 2 ชั้น

แบบตัดกลีบใบขนาดเท่าจริง

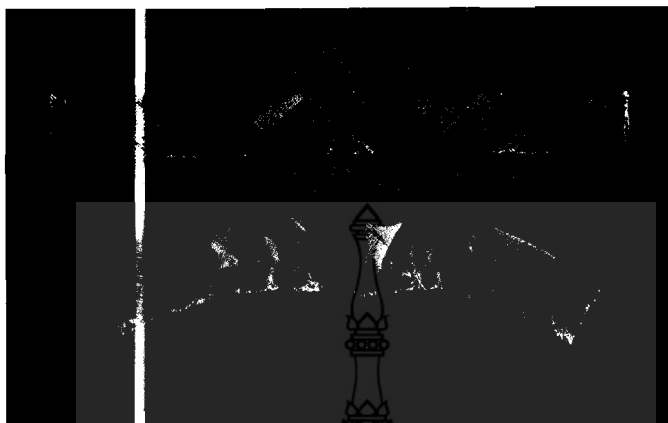
วิธีทำ

ขั้นที่ 1

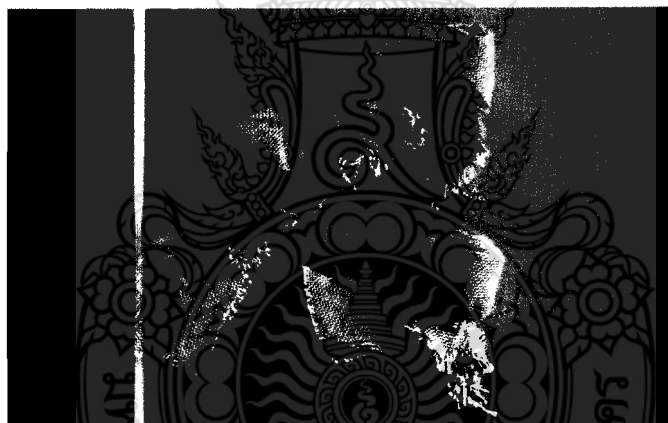
ทำดอกกุหลาบ โดยตัดผ้าเฉลี่ยตามขนาดที่กำหนดไว้ 3 ชั้น จากนั้นรีดพับครึ่งทางด้าน

ยาว

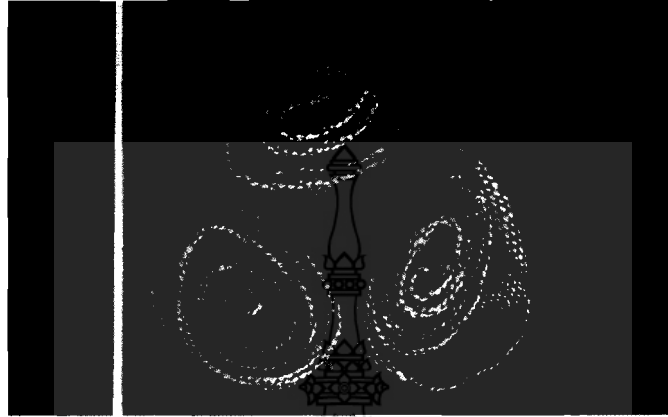

เย็บตะเข็บคู่ห่างจากริมด้านต่างประมาณ 1 ซม. และเย็บหัวและท้ายเป็นรูปโค้งมน แล้ว
ตั้งรูป ดังภาพ

ม้วนดอกโดยจับผ้าที่รูคแล้วทางด้านขวามือ พับและม้วนทำมุม 45 องศา และม้วนต่อไป
จนหมดผ้า ขณะม้วนต้องพยายามประคองกลีบให้ได้ขนาดและรูปทรงสวยงาม เมื่อได้ดอก
สวยงามตามต้องการแล้ว ใช้เข็มร้อยด้ายคู่เย็บพันโคนดอกให้แน่น และตัดผ้าส่วนเกินทิ้งให้
เรียบร้อย

เมื่อพับได้ 3 ดอกแล้ว นำมาสอยติดกันดังภาพ
ชั้นที่ 2

ทำกลีบใบ โดยตัดผ้ากวตามแบบตัดนำมาริดติดกับผ้าฝ้าย 1 ชั้น จากนั้นนำผ้าฝ้ายอีกชั้น
มาวางประกบ เนาทั้ง 3 ชั้นติดกัน ชิดเส้นหรือกครอยตามแนวกลีบใบ เย็บตะเข็บด้วยฝีเข็มถี่ๆ
ตามรอยที่ชิดเส้น โดยรอบ

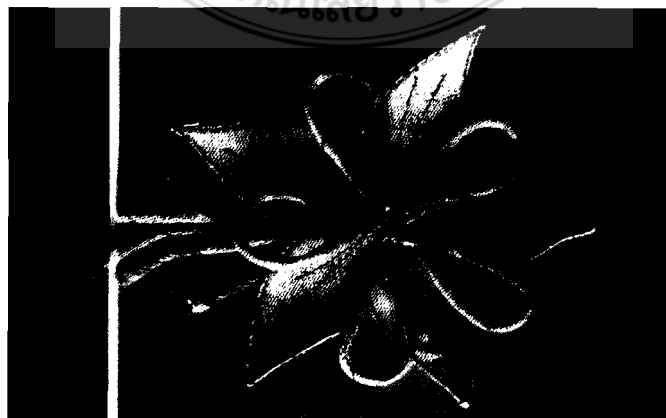
เมื่อเย็บเดินเส้นแล้วใช้กรรไกรตัดซิดเส้นที่เย็บ โดยรอบ จากนั้นเย็บตะเข็บซิกแซกซึบเส้น เย็บเค็ม และเดินเส้นแต่งลายใบคิงภาพ

ขั้นที่ 3

เย็บไส้ไก่ โดยใช้ผ้าเฉลียงที่ตัดกว้างประมาณ 3 ซม. พับทบตามยาวและเย็บตะเข็บห่าง จากแนวพับประมาณ .75 ซม. จากนั้นกลับไส้ไก่ออกมาเป็นเส้นยาว นำไปตกแต่งบนกลีบใบ

ตัดไส้ไก่ยาว 24, 20, และ 14 ซม. อย่างละ 1 เส้น พับสอยปลายให้เรียบร้อย นำมา สอยติดทางด้านหลัง โดยให้เส้นสั้นอยู่ตรงกลาง และพับเส้นยาว 2 เส้นสอยติดด้วยกัน

นำไส้ไก่อีกเส้นมาซุดเป็นเส้นโค้งระหว่างช่องว่างของใบ สอยติดตรงกลางด้านหน้า

นำดอกกุหลาบมาสอดติดกับกลีบใบทางด้านหน้า และติดเข็มกลัดที่ด้านหลัง

ภาคผนวก ง.
ภาพถ่ายกิจกรรมการฝึกอบรม

ภาพถ่ายกิจกรรมการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

วันที่ 19 มิถุนายน 2548

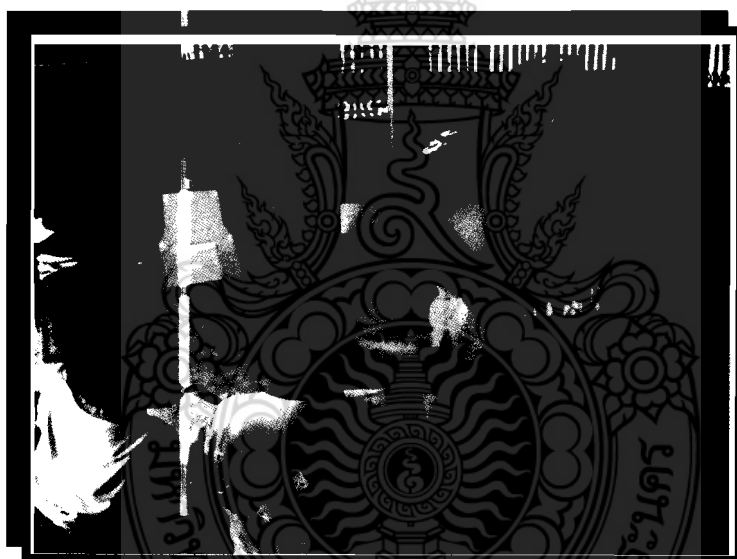

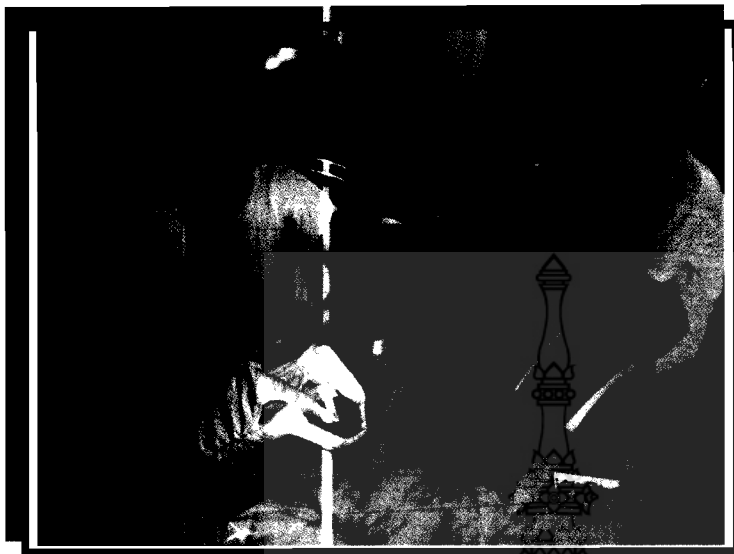
ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ณ อำเภอเมือง และอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

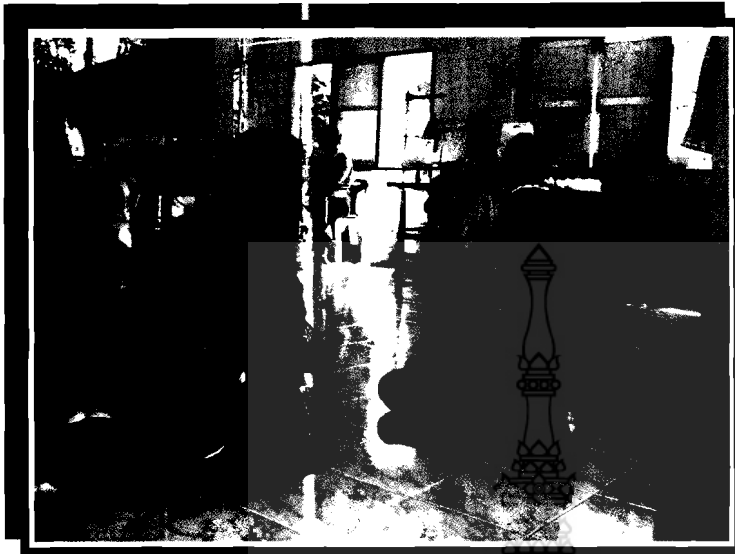

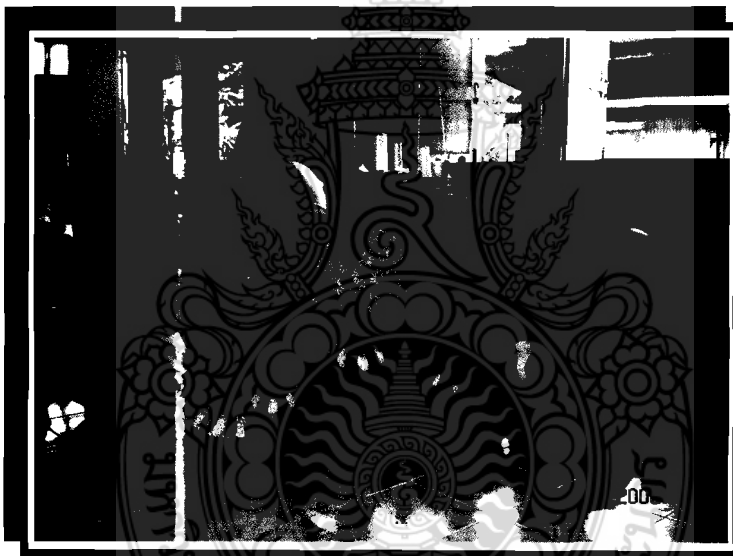
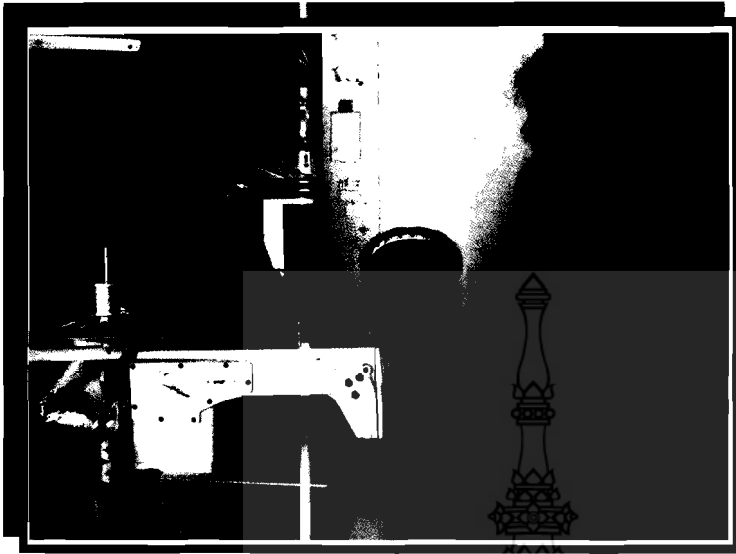
การฝึกอบรมหลักสูตรที่ 1
ณ ชุมชนตำบลมหาโพธิ์ อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
วันที่ 16 – 17 กรกฎาคม 2548

การฝึกอบรมหลักสูตรที่ 2

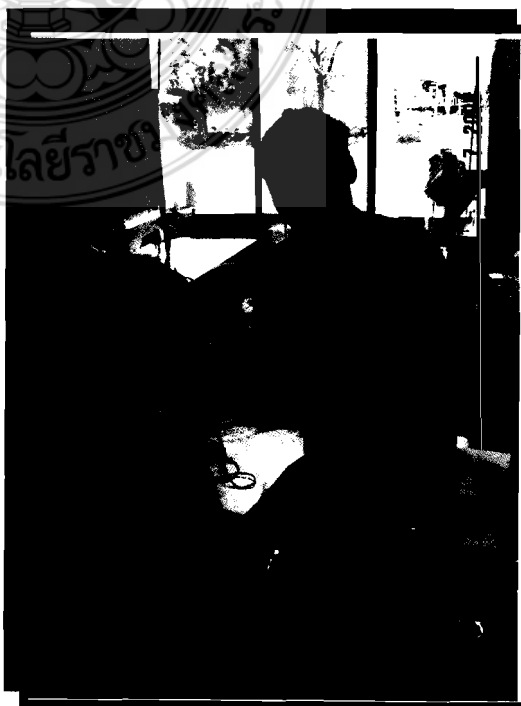
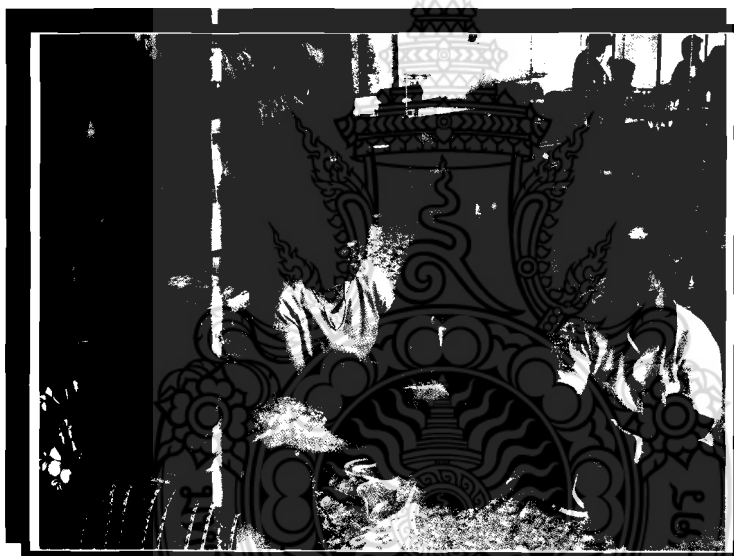
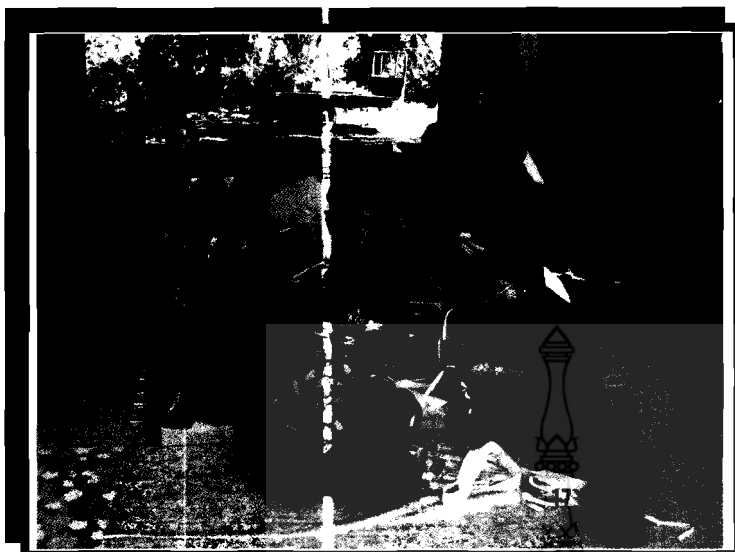
ณ ศูนย์ฝึกอาชีพองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

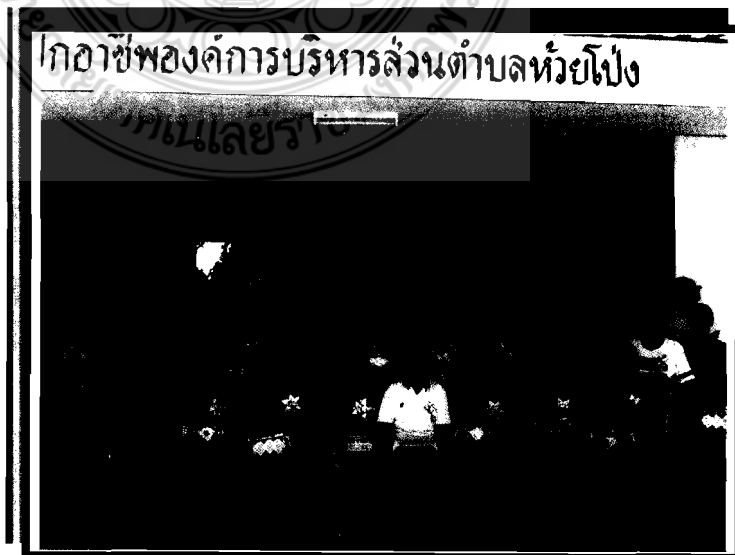
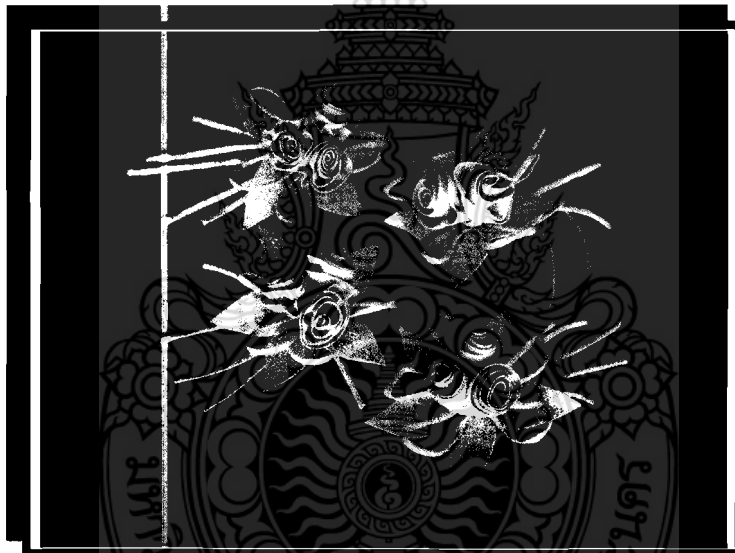
วันที่ 16 - 17 กรกฎาคม 2548

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	ผลที่ได้รับ
<p>1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองในเขตจังหวัดลพบุรี</p> <p>2. เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าสู่ชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี</p> <p>3. เพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้แก่ประชาชนในชุมชน และผู้สนใจที่เข้ารับการฝึกอบรม</p>	<p>1. ชุมชนให้ความสนใจในการพัฒนารูปแบบคุณภาพ และมาตรฐานของผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ โดยเห็นความสำคัญของการศึกษาความต้องการของผู้บริโภค ก่อนการออกแบบผลิตภัณฑ์</p> <p>2. หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นสามารถใช้กับชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรีได้เป็นอย่างดี เพราะตรงตามความต้องการของชุมชน</p> <p>3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างเย็บเสื้อผ้าอยู่แล้ว จึงสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการผลิตสินค้าตัวใหม่เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่ม โดยไม่ต้องการการลงทุนสูง</p>

ผลที่ได้รับตลอดโครงการ

1. สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์จากผ้า โดยเฉพาะผ้าฝ้าย และผ้าไหมที่ทอในเขตจังหวัดลพบุรี เป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและชุมชนมากยิ่งขึ้น
2. ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดแนวคิดในการเพิ่มปริมาณการผลิต และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าเป็นการพัฒนาธุรกิจชุมชน
3. ชุมชนให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพ และมาตรฐานของสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์จากผ้ามากยิ่งขึ้น
4. รู้ถึงความต้องการและปัญหาของชุมชน ในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาในงานครั้งต่อไป